

**KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN JÄRVENPÄÄN
SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOISSA**

Päivi Klemetti, Roosa Nyberg
Opinnäytetyö, syksy 2009
Diakonia ammattikorkeakoulu, Diak Etelä,
Järvenpään toimipaikka
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi(AMK) +
kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus
Sosionomi (AMK)

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEMME TOTEUTUS JÄRVENPÄÄN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOISSA	7
3 KASVATUSKUMPPANUUS.....	10
3.1 Kasvatuskumppanuuden perusteet.....	10
3.2 Kasvatuskumppanuuden sisällöt.....	11
3.3 Kasvatusvuorovaikutus	14
4 PÄIVÄKERHOTYÖ	16
4.1 Kirkon varhaiskasvatuksen perusteet.....	16
4.2 Päiväkerhotyön muotoutuminen.....	18
4.3 Päiväkerhotyöntekijöiden koulutuksen muotoutuminen.....	20
4.4 Päiväkerhotyö nykyään	21
5 TUTKIMUSPROSESSI JA TUTKIMUKSEN EETTISYYS	23
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	25
6.1 Kasvatuskumppanuus työntekijöiden näkökulmasta.....	25
6.2 Kasvatuskumppanuuden toteutuminen vanhempien näkökulmasta	31
7 TULOSTEN ANALYYSI	37
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	40
8.1 Ammatillinen kehittyminen	42
8.2 Kehittämisehdotuksia Järvenpään seurakunnan päiväkerhoille	42
LÄHTEET.....	44
LIITE 1: Kysymyslomake työntekijöille	48
LIITE 2: Kysymyslomake vanhemmille	50
LIITE 3: Saatekirje vanhemmille	53

TIIVISTELMÄ

Klemetti, Päivi & Nyberg, Roosa. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa. Järvenpää, syksy 2009. 46 s., 3 liitettä. Diakonia ammattikorkeakoulu, DIAK Etelä Järvenpää, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Tutkimuksessa selvitettiin millaisena lastenohjaajat ja vanhemmat näkevät kasvatuskumppanuuden Järvenpään seurakunnan päiväkerhotyössä, onko vanhempien mielestä perheen ja päiväkerhon välinen yhteistyö riittävää ja tarvitsevatko työntekijät lisää tietoa tai koulutusta liittyen kasvatuskumppanuuteen. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään kasvatuskumppanuutta sekä sen historiaa ja päiväkerhotyön eri vaiheita. Tutkimusosuudessa selvitettiin kyselylomakkeilla sekä vanhempien että lastenohjaajien näkemyksiä aiheesta. Opinnäytetyö on monimetodinen ja se sisältää sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista aineistoa. Tutkimuksen aineistokeruu toteutettiin kyselylomakkeilla, joita jaettiin lastenohjaajille 23 ja vanhemmille 250. Lastenohjaajille jaetuista lomakkeista takaisin saatiin kaikki ja vanhemmille jaetuista 121. Aineistoanalyysissä suljettujen kysymysten osalta analysointivälineenä on käytetty SPSS-ohjelmaa ja avoimissa kysymyksissä on käytetty teemoittamista Eskolan aineistoanalyysin avulla.

Järvenpään seurakunnan lastenohjaajista yli puolet kokivat tarvitsevansa lisäkoulutusta kasvatuskumppanuudesta. Erityisiksi haasteiksi koettiin vaikeiden asioiden esille ottaminen ja perheiden ongelmien runsaus. Vanhempien vastauksista tuli ilmi, että lapsen kasvuun ja ohjaamiseen liittyvissä asioissa heidän mielipidettään kuunnellaan hyvin, kun taas päiväkerhotoiminnan sisällöissä heitä voitaisiin kuunnella enemmän.

Avainsanat: kasvatuskumppanuus, päiväkerhotyö, kvantitatiivinen tutkimus, varhaiskasvatus, kasvatusvuorovaikutus

ABSTRACT

Klemetti, Päivi & Nyberg, Roosa.

Partnership in upbringing in the day clubs of the parish of Järvenpää. 46 p., 3 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2009.
Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this study was to clarify how the children's leaders and parents see partnership in upbringing in the day clubs of the Järvenpää parish, if the co-operation between the families and day clubs is satisfactory, and if the day club leaders need more information or training concerning partnership in upbringing.

The theoretical part of the study deals with partnership in upbringing and its history, also including different periods of day club work. In the survey parents' and day club leaders' views about the topic have been examined by a questionnaire. The final thesis is a multimethod survey which includes quantitative and qualitative material. The survey was done by collecting material using the questionnaires, which were given to 23 day club leaders and 250 parents. All of the day club leaders' questionnaires were returned and 121 of the parents' questionnaires were returned. The data of the closed questions were analysed by SPSS-program and open ended questions were analysed by organising them into themes using the analysis method by Eskola.

More than a half of the day club leaders of the Järvenpää parish felt that they needed more education about partnership in upbringing. The most challenging issues were bringing up the difficult topics and multiple problems in families. The parents thought that they were listened to in things that have to do with development of the child and guiding. However, in dealing with the contents of the day club work the parents could be listened to even more.

Key words: partnership in upbringing, day club work, quantitative survey, early childhood education, interaction in upbringing

1 JOHDANTO

Meidän opinnäytetyömme aihe on kasvatuskumppanuuden toteutuminen Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa. Tutkimme minkälainen näkemys vanhemmilla ja työntekijöillä on kasvatuskumppanuudesta.

Kirkko on aina korostanut yhteistyötä lasten vanhempien kanssa osana toimintaansa. Aiheen tutkiminen on ajankohtaista sen vuoksi, että Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja eli Vake on juuri valmistunut ja otettu käyttöön maaliskuussa 2008. Samalla Vake nostaa esiin kasvatuskumppanuuden merkityksen kirkon varhaiskasvatuksen toteuttamisessa.

Aiheemme sai alkunsa siitä, kun löysimme DIAKin opinnäytetyötorilta Seurakuntien Lapsityön keskukselta aiheen, joka kiinnosti meitä. Olemme kummatkin lukeneet aiemmin kasvatuskumppanuudesta ja olleet työharjoittelussa varhaiskasvatuksen parissa. Koemme kasvatusyhteistyön olevan tärkeää lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osalta. Se muodostaa myös olennaisen osan sosionomin ydinosaamista. Mietimme, missä tutkimus olisi järkevintä toteuttaa, jolloin Järvenpään seurakunta kiinnostui aiheestamme ja tarjosi puitteet tutkimuksemme toteuttamiselle.

Tutkimuksemme hyödyttää Järvenpään seurakunnan lapsityötä, koska sen tarkoituksena on kartoittaa kasvatuskumppanuuden toteutumista päiväkerhoissa ja tämän tiedon pohjalta Järvenpään seurakunnan on mahdollista kehittää toimintaansa tukemaan paremmin kasvatuskumppanuuden toteutumista. Tutkimuksemme huomioi sekä vanhempien että lastenohjaajien näkökulmia siitä millaisena kasvatuskumppanuus näyttäytyy tällä hetkellä ja sen pohjalta syntyviä kehittämisehdotuksia. Selvitämme myös, onko vanhempien mielestä päiväkerhojen työntekijöiden kanssa toteutuva yhteistyö riittävää. Kartoitamme myös mahdollista jatkokoulutuksen tarvetta lastenohjaajille liittyen kasvatuskumppanuuteen.

Tutkimustuloksiamme voidaan hyödyntää myös muiden seurakuntien lapsityössä, sekä muissa varhaiskasvatusyksiköissä. Kasvatuskumppanuuden tuomat

mahdollisuudet ja haasteet ovat yleistettävissä koskemaan kaikkia niitä yksiköitä missä kasvatuskumppanuutta toteutetaan. Tutkimuksemme antaa näkökulman kasvatuskumppanuuden toteutumisesta käytännön tasolla niille tahoille, joiden tehtävänä on kehittää Valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirjaa eteenpäin.

2 TUTKIMUKSEMME TOTEUTUS JÄRVENPÄÄN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOISSA

Kasvatuskumppanuudesta on tehty aiemmin tutkimuksia. Muun muassa Leino (2006) on tehnyt pro gradun aiheesta Kasvatuskumppanuus päiväkodissa, joka käsittelee vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Könönen (2007) taas on tehnyt pro gradun, joka on nimeltään ”Kumppanuus on tiiviimpää kuin yhteistyö”, joka tutkii vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Lisäksi aiheitamme lähellä olevia opinnäytetöitä ovat muun muassa Kuusjärven ja Pyykösen (2008) opinnäytetyö Kasvatuskumppanuus päiväkerhotyössä, joka on kartoitus kasvatuskumppanuudesta Hyvinkään seurakunnassa sekä Seikolan (2008) opinnäytetyö aiheesta ”Tavoitteena kasvatuskumppanuus”, jossa tutkittiin vanhempien mielipidettä yhteistyöstä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Meidän tutkimuksemme eroaa aiemmista tutkimuksista siinä, että se on monimetodinen ja kattaa sekä vanhempien että lastenohjaajien näkemyksiä aiheesta.

Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää millaisena työntekijät ja vanhemmat näkevät kasvatuskumppanuuden Järvenpään seurakunnan lapsityössä. Halusimme myös selvittää onko vanhempien mielestä perheen ja päiväkerhon välinen yhteistyö riittävää. Lisäksi koimme tärkeäksi kartoittaa tarvitsevatko työntekijät lisää tietoa tai koulutusta liittyen kasvatuskumppanuteen. Tutkimuskysymysten avulla pyrimme selvittämään Järvenpään seurakunnalle kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön tilaa ja kehittämismahdollisuuksia tällä hetkellä. Tavoitteet ovat tärkeitä muun muassa siksi, että seurakunta pystyy hyödyntämään kartoitusta Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirjan eli Vaken toteuttamisen tueksi. Toteutimme tutkimuksemme monimetodisena tutkimuksena Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa olevien lasten vanhemmille sekä lastenohjaajille kyselylomakkeilla. Vanhempien lomake muodostui suljetuista kysymyksistä analyysin helpottamiseksi. Työntekijöille laitoimme mukaan myös muutamia avoimia kysymyksiä, mikä tekee tutkimuksestamme moniaineistoisena.

Järvenpään seurakunta kuuluu Espoon hiippakuntaan. Jäseniä vuoden 2007 tilastojen mukaan oli 29 645 henkilöä. Seurakunnassa työskentelee noin 96 työntekijää vakituisesti sekä sijaisia ja määräaikaisia työntekijöitä. (Järvenpään seurakunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2007.) Päiväkerhotyössä seurakunnassa toimivat lapsityönohjaajat, joita on kolme henkilöä ja lastenohjaajat, joita on 23 henkilöä. 3-6-vuotiaiden päiväkerhot ovat tavoittaneet vuoden 2007 aikana noin 600 lasta. Esikouluikäisiä ei päiväkerhoissa juuri ole, vaan he ovat kunnallisessa esikoulussa. Päiväkerhotoiminta tavoitti vuoden 2007 aikana 42,7% Järvenpään kaupungin 1 400:sta 3-5-vuotiaasta lapsesta. Järvenpään seurakunnalla on yhdeksän päiväkerhotoimipistettä. (Järvenpään seurakunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2007.)

Kysymyksiin vastaaminen tapahtui anonyymisti, mutta jotta kykenimme saamaan alueelliset erot selville, kysymyslomakkeessa pyydettiin sekä vanhempia, että työntekijöitä mainitsemaan vastaajan toimipiste. Teimme vanhemmille oman kyselylomakkeen, joka sisälsi vain suljettuja kysymyksiä. Työntekijöille teimme myös oman kyselylomakkeen, joka oli puolistrukturoitu, eli sisälsi sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Tutkimuksemme oli monimetodinen, koska se sisälsi sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista aineistoa, jota analysoimme sekä määrällisin että laadullisin keinoin. Monimetodi-menetelmällä viitataan siihen, että tutkimuksessa käytetään monia metodeja eli tiedonhankinnan tekniikoita. Käsité triangulaatio pitää sisällään ajatuksen, että mitä useampaa tutkimusmenetelmää käyttää, sitä varmempaa on saatu tieto. Samaa ilmiötä siis tarkastellaan useasta eri suunnasta. (Metsämuuronen 2000, 65.)

Järvenpään seurakunta toivoi mahdollisimman laajaa kartoitusta aiheesta, mikä vaikutti siihen, että valitsimme aineistonkeruumenetelmäksi kyselylomaketutkimuksen. Tutkimuksemme on kokonaistutkimus. Se käsittää kaikki ne vanhemmat joiden kanssa lastenohjaajat tekevät viikoittain yhteistyötä eli arviolta noin 250 vanhempaa ja kaikki päiväkerhojen lastenohjaajat, joita on yhteensä 23. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus kuvaa ja tulkitsee tutkittavaa kohdetta mahdollisimman tarkkoilla mittausmenetelmillä, kerää tutkimusaineistot edusta-

vista väestötöksistä ja käsittelee tutkimusaineistoja tilastotieteen menetelmin mahdollisimman oikeiden johtopäätösten tekemiseksi. Määrällisestä tutkimuksesta poiketen kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus antaa usein tilaa myös tutkimuskohteena olevien henkilöiden omille tulkinnoille. Sitä on kutsuttu ymmär-
täväksi menetelmäksi. Tutkittavilla on mahdollisuus tuoda esiin suhteellisen va-
paamuotoisesti aihealueeseen liittyviä mielipiteitään ja tulkintojaan. Etenkin
tutkimuksen analyysivaiheessa kvalitatiivinen aineisto voi olla hyödyllinen mie-
lekkäiden tulkintojen tekemisessä. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusot-
teiden yhdistäminen auttaa laatimaan mahdollisimman kattavan mittariston tut-
kittavasta ilmiöstä, kuin se, jos käytettäisiin ainoastaan yhtä menetelmää (Tilas-
tokeskus i.a). Kartoitimme kummankin osapuolen eli vanhempien ja työnteki-
jöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Tutkimuksemme
hyödyttää Järvenpään seurakuntaa oleellisesti etenkin siitä syystä, että kyselyt
lähetettiin kaikkien toimipisteiden työntekijöille sekä vanhemmille.

3 KASVATUSKUMPPANUUS

3.1 Kasvatuskumppanuuden perusteet

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eli Vasu on Stakesin yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja opetushallituksen sekä Kuntaliiton ja muiden tahojen kanssa toteuttama asiakirja. Vasu valmistui syyskuun lopulla vuonna 2003 ja toinen sen tarkistettu painos ilmestyi vuonna 2005. Vasu on tarkoitettu varhaiskasvatuksen sisällön ja ohjauksen kehittämiseen, jonka tavoitteena on varhaiskasvatuksen yhdenvertainen toteutuminen koko maassa. Se on kehitetty varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten pohjalta, joka hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 28. helmikuuta 2002. (Varttua 2005.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet asettaa tavoitteeksi lisätä varhaiskasvatustyötä tekevien henkilöiden ammatillista tietoisuutta, vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa ja moniammatillista yhteistyötä eri tahojen kanssa ennen lapsen oppivelvollisuuden alkamista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat valtakunnallisesti lasten kasvua, oppimista ja hyvinvointia edistävän kokonaisuuden yhdessä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kanssa. (Varttua 2005, 9.)

Varhaiskasvatus on pienten lasten parissa tapahtuvaa eri elämänalueille ulottuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten tulisi tehdä kiinteää yhteistyötä, jotta yhteinen kasvatustehtävä voisi muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Valtakunnallisten linjausten mukaista varhaiskasvatusta järjestetään eri varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat niin kunnat kuin järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnatkin. (Varttua 2005, 13.) Varhaiskasvatussuunnitelman periaatteiden mukaisesti kasvattajien tulee kunnioittaa lapsen, tämän vanhempien sekä toistensa kokemuksia ja mielipiteitä (Varttua 2005, 18).

Yksikön varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen vastuu on työntekijöillä, mutta vanhemmilla on oltava myös mahdollisuus vaikuttaa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua sen arviointiin yhdessä muiden vanhempien kanssa. Jotta vanhemmat ja lapset voivat suorittaa varhaiskasvatussuunnitelman arviointia, tulisi sen olla koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima. Lisäksi sen tulisi olla aktiivisessa käytössä ja sen sisältö perusteineen pitäisi olla koko henkilöstön ja vanhempien tiedossa.

Vanhemmat seuraavat ja arvioivat toiminnan toteutumista varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Sen lisäksi henkilöstö arvioi ja kehittää suunnitelmaa sekä määrääjoin että aina tarvittaessa. (Varttua 2005, 33.)

Päivähoitolaissa (36/1973) päivähoidon tavoitteena on tukea lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä sekä lasten perheitä heidän kasvatustehtävässään. Lapselle tulee turvata päivähoidossa jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, monipuolisesti kehitystä tukevaa toimintaa sekä suotuisa kasvuympäristö. Laki velvoittaa kunnioittamaan lapsen vanhempien tai holhoojien vakaumusta uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa. (Finlex 1. i.a.)

Lastensuojelulaissa (417/2007) veloitetaan niiden viranomaisten jotka toimivat vanhempien ja huoltajien kanssa tukemaan näitä kasvatustehtävässään ja lisäksi pyrkiä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin. (Finlex 2. i.a.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden sisällöt

Eri kasvatusympäristöt kuten koulut ja päiväkodit ovat aiemmin olleet lähinnä asiantuntijoiden omaa aluetta, eikä vanhempien asema ole ollut kovin merkittävä. Vaikka 1980-luvun lopulla vanhempien mukana oloa painotettiin, katsottiin ammattilaisten olevan merkityksellisiä muun muassa lasten koulumenestykselle. Samoihin aikoihin vanhemmat alkoivat vaatia oikeutta osallistua myös kasvatuksellisiin päätöksiin. Monesti yhteistyöstä on puhuttu tukemisen näkökulmasta. Tästä näkökulmasta käsin korostuu kuitenkin asiantuntijatiedon rooli,

joka jättää vanhemmat osaamattoman ja tietämättömän asemaan. Unescon raportissa vuodelta 1986 määritellään kasvatuskumppanuutta tasavertaisena ja ammatti-ihmisten vastuullisuutena vanhempien suuntaan. Kumppanuusajattelun katsotaan pohjautuvan sekä vanhempien että ammatti-ihmisten olennaiseen, mutta erilaiseen tietoon lapsesta, kasvatuksen yhteisiin tavoitteisiin ja molemminpuoliseen kunnioitukseen. (Karila 2006, 92–93.)

Kasvatuskumppanuus on työntekijöiden ja vanhempien välistä keskinäistä ja vastavuoroista vuorovaikutusta, jota ohjaavat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet (Kaskela, Kekkonen 2006, 5). Siihen liittyy myös tietoinen sitoutuminen ja toimiminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi (Mts. 11). Päivähoidon työntekijöiden ja vanhempien väliseen yhteistyöhön liittyvät edellä mainittujen kunnioituksen ja luottamuksen lisäksi tasa-arvoisuuden ja sitoutumisen periaatteet (Mts. 7). Kasvatuskumppanuus voidaan nähdä lapsi-vanhempi-vuorovaikutuksen kannatteluna, kasvattajan ja lapsen välisenä suhteena, kasvatusyhteisön moniammatillisena yhteistyönä, kasvatustietoisuutena ja vanhempien vertaistoiminnan edistämisenä (Mts. 53).

Lapsen eri kasvuympäristöissä toimivat aikuiset eli vanhemmat kotona ja kasvattajat päivähoidossa, jakavat keskenään vastuun pienten lasten hyvinvoinnista ja kehityksen tukemisesta. Varhaiskasvatuksen kasvuympäristöt ja kasvatuskäytännöt vaikuttavat kodin ja perheen rinnalla lapsen kasvuun ja kehitykseen. Keskeistä on, miten koti ja päivähoito sitoutuvat toteuttamaan yhteistä, mutta jaettua kasvatustehtävää. (Kaskela, Kekkonen 2006, 13.) Lapsen ymmärrys omasta arvosta rakentuu niiden puheiden, asenteiden, toiminnan ja tunteiden pohjalta, joita kasvattajat päivähoidossa ja vanhemmat kotona osoittavat (Mts. 15).

Vanhempien kumppanina toimiva kasvattaja sitoutuu vahvistamaan lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta (Kaskela, Kekkonen 2006, 14). Kasvatuskumppanuudessa painotetaan vanhemman oman lapsen tuntemusta, joka perustuu vanhemman ainutkertaiseen suhteeseen lapseensa äitinä tai isänä. Vanhempaa autetaan ylläpitämään ja vahvistamaan suhdettaan lapsen kotipiiri-

rissä ja lasta tuetaan kasvuympäristöihin liittymisen ja vaihtumisen tilanteissa. (Mts. 16.)

Vanhempien kanssa käytävät kasvatustalut ovat tärkeä kasvatustalun toteutumisen kenttä. Keskustelut mahdollistavat kasvatustalun syvenemisen ja kasvatustalun yhtenä tavoitteena on asteittain syventää kasvattajien ja vanhempien kohtaamisia. (Kaskela, Kekkonen 2006, 45.) Lapsen ja lapsen kehityksen systemaattinen ja tietoinen havainnointi on kasvatustalun tehtävä. Näin hän pystyy vanhempien kanssa keskustellessa välittämään oman ymmärryksensä ja tietämyksensä lapsesta, sekä kertomaan vanhemmille lapseen liittyvistä huolenaiheista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Mts. 46.)

Kasvatustalun ymmärretään, että sekä vanhemmilla että työntekijöillä molemmilla on olennaista, mutta erilaista tietoa lapsesta. Työntekijän ammattitaito rakentuu kasvatustalun vuorovaikutustaitojen harjoittelusta, oman toiminnan ja suhteissa olemisen reflektoinnista, sekä yhteisen ymmärryksen etsimisestä lapsen kasvuyhteisöissä ja kahdenkeskisissä vuorovaikutustilanteissa. Työntekijän suhde vanhempaan perustuu hänen ammatilliseen perustehtäväänsä lapsen hoitajana, kasvattajana ja opettajana, jolloin työntekijä tuo oman osaamisensa, tietonsa, taitonsa ja ymmärryksensä vanhemman ja lapsen käyttöön. (Kaskela, Kekkonen 2006, 19.)

Päivähoito ja koti etsivät yhteistä ymmärrystä siitä, miten erilaisissa varhaislapsuuden verkostoissa ja kehitysympäristöissä elävälle lapselle voidaan turvata ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen perusta (Kaskela, Kekkonen 2006, 21).

Kirkon varhaiskasvatustoiminta, jota käsittelemme myöhemmissä kappaleissa, hyödyntää Vasua toiminnan sisällöissä. Kirkko on kehittänyt oman varhaiskasvatustalun kehittämisen asiakirjan Vasun rinnalle tuomaan kirkon omia tavoitteita varhaiskasvatustalulle. Molemmat asiakirjat ovat siis käytössä kirkon tekemässä varhaiskasvatustalussa.

3.3 Kasvatusvuorovaikutus

Vanhempien ja kasvattajien välistä vuorovaikutusta voidaan tarkastella eri sukupolvien välisenä vuorovaikutuksena, kulttuuristen kehysten kautta ja kasvatuskumppanuutena (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa, Rasku-Puttonen 2006, 49).

Kasvatus on aina sidoksissa aikaan ja paikkaan ja kulloinkin läsnä oleviin kulttuuriin määreisiin. Eri aikoina kasvaneet ihmiset arvostavat ja sietävät kasvatuksessa eri asioita. (Korhonen 2006, 65.) Sukupolvi-tietoisuus helpottaa tunnistamaan ja tunnustamaan omien käsitysten subjektiivisuuden ja suhteellisuuden sekä vaihtamaan näkökulmaa, jotta voisi paremmin ymmärtää toisen ajatuksia ja toimintaa oli kumppanina vanhempi tai toista sukupolvea edustava työtoveri (Mts. 66).

Nykyajan vanhemmat eivät voi enää tukeutua edellisten sukupolvien kokemuksiin kasvatuksessa, vaan ovat uusien haasteiden edessä (Korhonen 2006, 63). Esimerkiksi aiempi auktoriteettinen kasvatusta ja kurinpito, joita nykypäivän vanhemmat ovat lapsuudessaan ehkä joutuneet kokemaan, eivät ole tänä päivänä enää toimivia. Vanhemmat ovat hukassa rajojen asettamisen kanssa ja joutuvat itse etsimään uusia keinoja, joilla kasvattaa lapsia yhteiskunnan normien puitteissa (Mts. 65–66).

Lasta ja kasvatusta koskevat kulttuuriset kehykset jäsentävät ja tuottavat käsityksiä lapsen, kasvatustoiminnan ja kehityksen välisistä suhteista (Alasuutari 2006, 79). Kulttuuriset kehykset antavat vihiä siitä, mihin kasvatustalustamme pohjautuu. Tiedostettuna ne ehkäisevät erilaisten väärin tulkintojen ja syyllistämisen elementtejä syntymästä (Mts. 84).

Varsinkin äitiyden ja isyyden kehyksiä tarkastellessa, syyllistäviä elementtejä tulee varoa. Pahimmassa tapauksessa ammattilaisen tekemät syyllistävät tulokset muodostuvat vanhemman ja työntekijän yhteistyön esteiksi. Myös vanhempi voi kokea kanssakäymisen työntekijän kanssa parhaimmillaan tasa-vertaiseksi, pahimmillaan ammattilaisen vallankäytöksi, jos vanhempi esimer-

kiksi kokee ettei hänen näkemyksensä lapsen asioista tule kuulluiksi tai otetuiksi huomioon (Alasuutari 2006, 86-89).

4 PÄIVÄKERHOTYÖ

4.1 Kirkon varhaiskasvatuksen perusteet

Kirkon varhaiskasvatus on kristillisestä uskosta ja siihen liittyvistä arvoista nousevaa kasvatuksellista vuorovaikutusta alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä tai läheistensä kanssa. Kirkon varhaiskasvatustyössä korostuu uskon tradition jakaminen, kasvatuksen kokonaisvaltaisuus, lapsilähtöisyys sekä perheen arvostaminen. Kirkko määrittää varhaiskasvatuksen alkavaksi jo ennen lapsen syntymää ajatuksissa, rukouksissa sekä työtteenä, joka jatkuu kouluikäisten aamu- ja iltapäivätoimintaan, perheen jumalanpalveluksiin ja pyhäkoulu-toimintaan sekä varhaisnuorisotyön toimintaan saakka. (Vake 2008, 9.)

Vake eli kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja otettiin käyttöön maaliskuussa 2008. Lähtökohtana Vaken tekemiselle on käytetty kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiaa sekä valtakunnallista Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjaa eli Vasua. (Vake 2008, 5.) Kirkon työssä varhaiskasvatus nähdään merkittävänä toiminta-alueena. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirjan tarkoituksena on kannustaa ja innostaa seurakuntia aktiivisesti suuntaamaan eteenpäin varhaiskasvatustyötä. (Vake 2008, 6.) Vake on suunniteltu osaksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015. Meidän kirkko. Osallisuuden yhteisö. (Vake 2008, 11.) Kasvatuskumppanuus liittyy strategiaan etenkin kohdassa, jossa mainitaan kotien hengellisen ja arkielämän tukeminen osana kirkon suuntaviivoja. Vake tuo esiin yhtenä perheiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisen päätavoitteena juuri vanhempien ja kodin kristillisen elämän tukemisen. (Vake 2008, 40) Myös Vaken ajatus "Lapsi on osallinen" liittyy sen osaksi koko kirkon strategiaa. (Evangelisluterilainen kirkko. Strategia 2015. i.a.)

Seurakunnat ovat mukana tekemässä kuntakohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä tukevat päivähoitoyksiköiden uskonnollis-katsomuksellisen orientaation pohdintaa myös yksikkökohtaisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa. (Vake 2008, 16.)

Kirkko määrittää varhaiskasvatuksen perustavaksi lähtökohdaksi kasteen, joka perustuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn (Matt. 28: 18-20). Kaste- ja lähetyskäskyssä Jeesus kehottaa ihmisiä tekemään kaikki kansat hänen opetuslapsekseen kastamalla ja opettamalla heitä. Kaste on sakramentti ja sitä pidetään Kristuksen asettamana pyhänä toimituksena sekä lähtökohtana kristittynä elämiseen. (Vake 2008, 24.)

Kasteen myötä lapsesta tulee Jumalan lapsi sekä kirkon ja seurakunnan täysivaltainen jäsen. Kasteen jälkeen lapsi ja aikuinen ovat seurakunnassa tasa-arvoisia. Kirkon varhaiskasvatuksen kasvatuksellista ja opetuksellista lähtökohta kutsutaan kasteopetuksi. Kasteen myötä lapsi saa oikeuden kasteen sisällöstä lähtevään kristilliseen kasvatukseen, joka auttaa ja tukee lasta kasvamaan ja pysymään siinä uskossa johon hänet on kastettu sekä vahvistaa lapsen kristillistä identiteettiä. (Vake 2008, 25–26.)

Kumppanuus nähdään myös kastekumppanuutena, koska lapsia kastaessaan seurakunta sitoutuu tukemaan kastettua lasta, hänen vanhempiaan ja kummejaan kristillisessä kasvatuksessa. Kaste- ja kasvatuskumppanuus määritellään vuorovaikutukseksi, läsnäoloksi ja rinnakkaineloksi perheen ja seurakunnan välillä. Lisäksi kumppanuus on kunnioittavaa ja varhaiskasvatustoiminta avointa kaikkien kotien lapsille. (Vake 2008,9.)

Muista uskontokunnista tulevat ja kastamattomat ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Näissä tilanteissa mainitaan myös, että kotien näkemyksen huomioon ottaminen kasteopetuksen yhteydessä vaatii yhteistyötä. (Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia 2010, 10.) Kasvatuskumppanuuden kautta lapsi saa kokonaisvaltaisemman ja yhtenäisemmän ymmärryksen eri kasvuympäristöissä tapahtuvasta kasvatuksesta ja kristillisestä elämästä. (Vake 2008,9.)

Käsitteenä kirkon varhaiskasvatus on ollut käytössä jo 1960-luvulta lähtien. Tätä käsitettä käyttämällä halutaan korostaa kokonaisvaltaista kristillisen varhaiskasvatustoiminnan ajattelua, jonka peruslähtökohtana on kasvatuskumppanuus lapsen perheen kanssa. Viimeisinä vuosikymmeninä tämän käsitteen rinnalla on

alettu käyttämään termiä lapsi- ja perhetyö. (Vake 10, 2008.)

Käytännössä kirkon kasvatuskumppanuus toteutuu keskusteluina, kohtaamisina, perheitä tai vanhempia kokoavassa toiminnassa, jumalanpalveluselämässä, kirkollisissa toimituksissa ja erityisenä tukena lapselle tai perheelle esimerkiksi diakoniatyön ja perheneuvonnan piirissä. Tieto ja ymmärrys lapsesta, arvot, kasvatustavat ja -sisällöt, perheen elämän tukeminen ja kristillisen kasvatuksen vahvistaminen ovat asioita, joita jaetaan ja edistetään yhdessä perheen kanssa. Yhteistyössä ja kumppanuudessa lapsen vanhemmat ja työntekijät nähdään tasavertaisina, mutta erilaisina lapsen tuntijoita. Toimiva yhteistyösuhde lapselle läheisten aikuisten kesken kannattelee lapsen elämistä kotona ja seurakunnassa. (Vake 2008, 14.)

Päiväkerhotyö on aiemmin ollut lähinnä lapsikeskeistä, mutta uuden näkemyksen myötä siitä on tullut perhekeskeisempää. Muutos näkyy lähinnä siinä että perhe on otettu mukaan myös päiväkerhon toiminnan sisältöjen suunnitteluun ja toteutukseen. (Vake 2008, 41.) Tulevaisuudessa kirkko halutaan nähdä vähemmän työntekijäkeskeisenä ja enemmän seurakunnanjäsenen keskeisenä (Evankelisluterilainen kirkko. Strategia 2015. i.a).

Lapsi- ja nuorisotyön strategia tuo esille muun muassa huomion, että perinteisen kristillisen käsityksen mukaan lasta, nuorta tai hänen perhettään ei voida lähestyä ylhäältäpäin objektina. (Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia 2010, 7.)

4.2 Päiväkerhotyön muotoutuminen

Päiväkerhotoiminta on virinnyt siellä, missä sille on ollut tarvetta. Se on aloittanut toimintansa suurissa kaupungeissa ja levinnyt sieltä nopeasti pienempiin kaupunkeihin ja kirkonkyläihin, sekä vähitellen myös maaseudulle.

Päiväkerhojen tarpeen syntymiseen vaikutti muun muassa yhteiskuntarakenteen muuttuminen ja kaupunkilaistuminen. Silloin vain pieni osa lapsista sijoittui kuntien ja kaupunkien päiväkoteihin. Tästä johtuen vanhemmat kääntyivät kirkon puoleen saadakseen tukea lasten kasvatukseen. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 17.) Ensimmäisenä tilanteeseen reagoi Turku ja vuonna

1945 ensimmäinen päiväkerho perustettiin. Se sai alkunsa diakoniatyöntekijöiden aloitteesta ja aktiivisuudesta asian suhteen. (Luumi 2001.) Tämän jälkeen päiväkerhotoimintaa alettiin järjestämään Tampereella vuonna 1950 ja Helsingissä vuonna 1952. Aluksi se oli kotien auttamista eli diakoniaa, mutta pian päiväkerhotyö muutettiin seurakunnan järjestämäksi arkitoiminnaksi alle kouluikäisille lapsille. Päiväkerhotoiminnan kautta seurakunta pystyi tukemaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja samalla antamaan kasteopetusta. Lasten vanhemmat osallistuivat toiminnan kehittämiseen alusta alkaen ja yhteistyö heidän kanssaan koettiin luontevana ja myönteisenä. (Alopaeus-Karhunen ym. 2004, 17-18.)

Vuonna 1966 Suomen Pyhäkouluyhdistys (SPY) perusti päiväkerhotoimikunnan. Ensimmäiseksi toimikunta teki kyselyn, jonka tarkoituksena oli saada yleiskuva päiväkerhotoiminnasta ja sen tarpeista. Vastauksista ilmeni, että toiminnalla oli vaihteleva luonne eri paikoissa ja työntekijöiden pohjakoulutus ja päiväkerhojen kokoontumistilat hyvin erilaiset. Laulut, leikit ja erilaiset askartelutehtävät olivat keskeinen osa toiminnan sisältöä. Lisäksi uskonnollista kasvatusta oltiin toteutettu vaihtelevasti. Paikasta riippuen se oli joko satunnainen keskusteluokio tai vartin mittainen hartaushetki. Vastausten perusteella SPY päätti ryhtyä tuottamaan materiaalia päiväkerhotyön tarpeisiin. (Alopaeus-Karhunen ym. 2004, 18.)

Päiväkerhotoimintaa on kehitetty myös entisessä Kristillisen kasvatuksen keskuksessa (nykyinen KKN eli Kirkon kasvatusta ja nuorisotyö), jossa laadittiin muistio, joka käsitteli muun muassa kirkon kasvatustyön tarpeita. Siinä oltiin liitetty seurakuntien päiväkerhot ja lastentarhat pyhäkoulutyöhön. (Alopaeus-Karhunen ym. 2004, 19.)

Vuonna 1967 kokoontui Järvenpäässä seurakuntaopistolla ensimmäinen neuvottelukokous. Kokouksessa ehdotettiin päiväkerhotoimintaa kehitettäväksi kirkon kasvatustyönä ja sitä haluttiin kehittää pysyväksi toimintamuodoksi, joka ei kilpaile seurakunnan muiden toimintamuotojen eikä yhteiskunnan lastentarhatoiminnan kanssa. (Alopaeus-Karhunen ym. 2004, 19.)

Vuonna 1968 piispainkokouksessa päätettiin antaa päiväkerhotyön kehittäminen ja ohjaaminen SPY:lle ja Finlands Svenska Söndagsskolförbundetille, jotka toimivat päiväkerhotyön suunnittelussa ja opetusohjelman laatimisessa yhteistyössä Kirkon kasvatustieteidenkeskuksen kanssa. (Alopaesus-Karhunen ym. 2004, 19-20.)

4.3 Päiväkerhoyöntekijöiden koulutuksen muotoutuminen

Aluksi päiväkerhojen ohjaajia koulutettiin vain muutaman päivän seminaareilla. Koulutettavilla oli omia lapsia, mistä johtuen heidän oli helppo ottaa kerhoyöskentely rinnalle. He pystyivät kerhoyöskentelyssä hyödyntämään omia kokemuksiaan äitiydestä. (Luumi 2001.)

Ensimmäinen lastenohjaajille järjestetty kahden kuukauden mittainen kurssi pidettiin vuonna 1969 Kauniaisten Raamattuopistossa. (Alopaesus-Karhunen ym 2004, 20.) 1970 Seurakuntaopiston Pyhäkouluopistossa Järvenpäässä pidettiin ensimmäinen toiminnanohjaajakurssi. Se oli tarkoitettu päiväkerhon organisoimisesta, suunnittelusta ja lastenohjaajien kouluttamisesta vastaaville työntekijöille. Saman vuoden joulukuussa lastenohjaajien koulutussuunnitelma hyväksyttiin laajennetussa piispainkokouksessa ja koulutuksen valvonta ja tarkastus annettiin KKK:n tehtäväksi. Samana vuonna SPY määräsi toimikunnan valmistamaan päiväkerhojen käyttöön uskonto-ohjelman. Toimikunta valmisteli ehdotuksen päiväkerhojen kokonaisuohjelmaksi, jota kokeiltiin ensin eri puolilla Suomea sijaitsevilla päiväkerhoilla ja niiden kokemusten pohjalta valmistui ehdotus päiväkerhon kokonaisuohjelmaksi 4-5-vuotiaita varten vuonna 1972 ja ehdotus 6-vuotiaita varten vuonna 1974. (Alopaesus-Karhunen ym 2004, 20.)

Vuonna 1971 hyväksyttiin päiväkerhon malliohje- ja johtosäännöt ja perustettiin Kirkon Lastenohjaajat ry. Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiön Pyhäkouluopistoon perustettiin koulutusohjaajan virka, jonka tehtävänä oli antaa neuvottelu- ja koulutusapua lastenohjaajakurssien järjestäjille ja järjestää päiväkerhon toiminnanohjaajakursseja. Vuonna 1971 Pieksämäellä, Turussa ja Helsingissä pidettiin ensimmäiset laajennetun piispainkokouksen hyväksymät lastenohjaa-

jakurssit. (Alopaeus-Karhunen ym 2004, 20-21.)

Piispainkokous hyväksyi vuonna 1975 seurakunnan päiväkerhotoiminnan tavoitteet. Niissä päiväkerho on keskeisesti kirkon oma työmuoto, seurakunnan kasveopetuksen ja kristillisen kasvatuksen antaja. Seurakunta tukee vanhempia kasvatustehtävässä päiväkerhotyön kautta. (Alopaeus-Karhunen ym 2004, 21.)

Lastenohjaajien koulutusta on tarkastettu ja uudistettu useita kertoja 80-luvulta lähtien. Syitä ovat olleet muun muassa päiväkerhotyön vakiintuminen, sekä koulutuskokemusten lisääntyminen. Koulutuksen tarkasteluun ovat vaikuttaneet myös kerhomuotojen muuttuminen, päiväkerhotyön yhteyksien luominen muihin kirkon ja yhteiskunnan työmuotoihin, sekä ammatillisen koulutuksen kehittyminen. Seurakunnan lastenohjaajakoulutus liitettiin tutkintona yhteiskunnan koulutusjärjestelmään vuonna 1989. (Alopaeus-Karhunen ym 2004, 21-22.)

Ensimmäinen päiväkerhojen johtajattaren virka on perustettu vuonna 1952, jonka jälkeen työala laajeni 1960-luvulla. Vuonna 1970 pidettiin ensimmäinen päiväkerhon toiminnanohjaajakurssi ja vuonna 1990 piispainkokous teki päätöksen, että lapsityössä on oltava kolmiportainen virka- tai toimirakenne: lastenohjaaja, lapsityönohjaaja ja lapsityönohjohtaja. 2000-luvun vaiheessa lapsityönohjaajan erikoistumiskoulutus siirtyi Diakonia-ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnoiksi. (Vake 2008, 18.)

4.4 Päiväkerhotyö nykyään

Päiväkerho toimii lapsen kasvupaikkana, jossa toteutetaan kumppanuutta lapsen perheen kanssa. Painopisteitä kerhossa ovat lapsesta välittäminen, lapsuuden ilon kokemukset ja lapsen hengellisen herkkyyden vaaliminen.

Päiväkerhossa lapsi tulee kohdatuksi kokonaisvaltaisesti ikäkaudelleen merkityksellisellä tavalla ja rakentaa samalla käsitystä seurakunnasta. Päiväkerhoihin kokoonnutaan arkisin kahdesta neljään kertaa viikossa leikkimään, hiljentymään ja toimimaan. Aikuiset ja lapset luovat yhdessä sisältöä kerhoarjen monenlaiseen toimintaan. Ryhmässä syntyvät suhteet muihin lapsiin ja lastenohjaajiin

ovat lapselle tärkeitä. Päiväkerhotoimintaan osallistuvat iältään 3-6-vuotiaat lapset. (Vake 2008, 15.)

Osallistujia päiväkerhoissa oli vuonna 2007 kaikkiaan 62 000 lasta, joka vastaa 36 prosenttia 3-5-vuotiaista lapsista. Päiväkerholaisten määrä aleni 13 prosenttia vuodesta 2003 ja tästä johtuen myös päiväkerhoryhmien määrä väheni vastaavasti. Seurakunnissa toimi yhteensä 4 300 päiväkerhoryhmää. Vuoden 2007 aikana päiväkerhotyön puitteissa järjestettiin 6 500 tilaisuutta, joissa osallistujia oli yli 300 000 henkeä. Näitä tilaisuuksia olivat muun muassa vanhempainillat ja päiväkerhotyön järjestämät juhlat. Vanhempainvartteja järjestettiin monissa seurakunnissa päiväkerholaisten vanhempien tapaamiseksi. 28 prosentissa seurakunnista eli joka neljännessä seurakunnassa niitä pyrittiin järjestämään kaikkien vanhempien kanssa ja 44 prosentissa seurakunnista tarpeen vaatiessa. (Kirkon tiedotuskeskus 2008.)

Kirkon varhaiskasvatusta toteutetaan sekä arjen kerhotoimintana, että sunnuntaisin jumalanpalveluksen yhteydessä tapahtuvana toimintana.

Kerhoja järjestetään sekä päiväkerho- että aamu- ja iltapäiväkerhomuotoisina ja avoimina perhekerhoina tai perhekahviloina. Lisäksi seurakunnalla on lapsille ja perheille erikseen suunnattuja jumalanpalveluksia ja kirkkohetkiä. Näitä toimintamuotoja toteutetaan säännöllisesti loma-aikoja lukuunottamatta. Tämän lisäksi seurakunnalla on erilaista loma- tai juhla-aikoihin ajoittuvaa toimintaa kuten retkiä ja leirejä. Varhaiskasvatustoimintaa toteuttavat erityisesti lastenohjaajat, lapsityönohjaajat ja lapsi- ja perhetyön papit. (Vake 10, 2008.)

5 TUTKIMUSPROSESSI JA TUTKIMUKSEN EETTISYYS

Löysimme opinnäytetyömme aiheen Diakin opinnäytetyötorilta keväällä 2008. Olimme tämän jälkeen yhteyttä Seurakuntien Lapsityön keskuksen, jolta aihe lähtöisin ja kävimme keskustelemassa heidän kanssaan aiheen rajauksesta. Tämän jälkeen aloimme etsiä sopivaa seurakuntaa tutkimuksemme toteuttamiseksi. Järvenpään seurakunnan kanssa aloimme syksyllä 2008 suunnittelemaan tutkimuksen toteuttamista. Virallisen tutkimussuunnitelmamme esittelimme marraskuussa 2008. Tämän jälkeen toteutimme työntekijöiden kyselyt joulukuussa 2008 ja vanhempien kyselyt tammikuun lopussa 2009. Tämän jälkeen tilastoimme tutkimustuloksemme ja aloitimme vastausten analyysin, jota jatkoimme kesän yli. Opinnäytetyön osan esittelimme toukokuussa 2009. Syksyllä 2009 esitimme opinnäytetyömme loppuseminaarissa, jonka jälkeen teimme lopulliset korjaukset saamamme palautteen perusteella.

Tutkimuksen aineistokeruu toteutettiin kyselylomakkeilla, joita jaettiin lastenohjaajille 23 ja vanhemmille 250. Täytettyjä vastauslomakkeita palautui meille 121, mutta yhtä kysymyslomaketta ei pystytty tulkitsemaan. Lastenohjaajille teetimme kyselin olemalla itse paikan päällä. Työntekijöistä kolme sai kyselyn jälkikäteen. Työntekijöiden vastausprosentti oli näin ollen 100. Vanhemmat saivat kyselyt, jotka sisälsivät vastauskuoren, työntekijöiden kautta.

Saatuamme takaisin täytetyt kyselylomakkeet käsittelimme ne SPSS Statistics 17.0 -ohjelmalla. Teimme kaikkien suljettujen kysymysten osalta suorat taulukot sekä vanhempien että työntekijöiden vastauksista. Osasta vastauksia olemme ottaneet myös ristiintaulukoinnit. Tämän jälkeen analysoimme tulokset. Avoimet vastaukset teemoittelimme ja analysoimme Eskolan aineistoanalyysin avulla.

Olemme pyrkineet noudattamaan sekä Diakin eettisiä ohjeita, jotka on esitelty ”Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä” -oppaassa että hyvän tieteellisen käytännön ohjeita opinnäytetyöprosessissamme. Olemme pyytäneet tutkimusluvan tutkimuksellemme Järvenpään seurakunnasta ennen tutkimuksen aloittamista. Olemme informoineet tutkimukseen osallistuneita, työntekijöitä suullisesti ja

vanhempia saatekirjeitse, tutkimuksestamme. Olemme säilyttäneet ja käyttäneet aineistoa niin, ettei materiaali ole joutunut muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen. Olemme huolehtineet tietosuojasta eli olemme turvanneet vastaajiemme anonymiteetin ja noudattaneet salassapitovelvollisuutta. Olemme ottaneet huomioon tutkimukseen osallistuneiden kommentteja ja mielipiteitä liittyen tutkimuksemme onnistuneisuuteen, sekä ottaneet vastaan rakentavaa palautetta Diakin yhteisöltä, jota olemme hyödyntäneet tutkimuksessamme. Olemme tarkistaneet, että opinnäytetyössä käyttämämme lähteet ovat luotettavilta tahoilta. Opinnäytetyömme on julkinen ja se tulee kaikkien nähtäville sekä painettuna että sähköisenä versiona.

Kyselylomakkeiden tekeminen oli haastavaa. Eniten vaikeuksia tuotti kysymysten saaminen oikeaan muotoon. Saamamme kyselystä tulleen palautteen perusteella vastaamista hankaloitti kohdan ”En tiedä” tai ”En ole kohdannut vastaavaa” puute. Tästä johtuen osa vastauksista on todennäköisesti ”En tiedä” kohdan sijasta laitettu kohtaan ”Jonkin verran”, joka meidän kyselyssämme oli asteikossa keskimmäisenä vaihtoehtona. Myös osaan kysymyksistä on todennäköisesti jätetty vastaamatta tämän kohdan puuttuessa. Toinen puute kyselylomakkeessamme oli vastaajan ikä, jota kysyimme vain muodossa syntymävuosi, mistä johtuen vastaaja ei tiennyt tarkoitettiinko kysymyksellä hänen vai hänen lapsensa syntymävuotta. Tästä johtuen jätimme ottamatta tämän taustatiedon tutkimukseemme kokonaan. Myös loppuun avoin vastaustila, johon vanhempi olisi voinut laittaa omia kommenttejaan, olisi ollut parempi kuin yhden kysymyksen sisällä ollut suppea ”Muuta, mitä” -kohta. Vastaajat olivat kuitenkin aktiivisesti kirjoittaneet lomakkeen marginaaleihin kritiikkiä kyselyä kohtaan. Käytimme kyselyssä Likertin viisiportaista asteikkoa, jonka asteikon eri päädyissä oli toisilleen täysin vastakkaisia ominaisuuksia sisältävät adjektiiviparit. Kesellä olisi kuulunut olla neutraali vastausvaihtoehto, mutta kuten edellä jo mainitsimme, meille se oli muotoutunut kohdaksi ”Jonkin verran”, mikä aiheutti jonkin verran jo edellä mainittuja ongelmia. Testikyselyn tekeminen olisi todennäköisesti ehkäissyt näiden ongelmien tulemista, mutta jätimme sen tekemättä ajanpuutteen vuoksi.

SPSS -ohjelman käytön opiskelimme pääosin itse. Emme olleet saaneet siihen koulutusta.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kysyimme työntekijöiltä suljetuilla kysymyksillä(Liite 1) kuinka paljon kasvatuskumppanuuden eri osa-alueet sisältyvät heidän työhönsä. Vanhemmilta puolestaan kysyimme(Liite 2) kuinka paljon heitä kuunnellaan kasvatuskumppanuuden eri osa-alueilla ja kuinka paljon päiväkerhon kanssa yhteistyössä toteutuvat nämä osa-alueet.Suljettujen kysymysten mittarina käytimme viisiportaista likeritin asteikkoa. Asteikolla vastausmahdollisuus numero viisi vastasi aina kysymykseen erittäin paljon tai erittäin hyvin ja numero yksi puolestaan ei lainkaan.

Halusimme selvittää tarkemmin avointen kysymysten avulla (liite 1), mitä kasvatuskumppanuus työntekijöiden mielestä tarkoittaa sekä mitkä sen haasteet ja mahdollisuudet heidän mielestään ovat. Valitsimme avointen kysymysten lähestymistavaksi niiden teemoittamisen. Olemme pyrkineet aineistosta esiin tulleista teemoista rakentamaan sen oman sisällöllisen logiikan eli käyttämään aineistolähtöistä lähestymistapaa. (Moilanen & Räihä 2007, 55-56.)

Teemoittamisen tueksi olemme soveltaneet Eskolan aineistoanalyysiä.

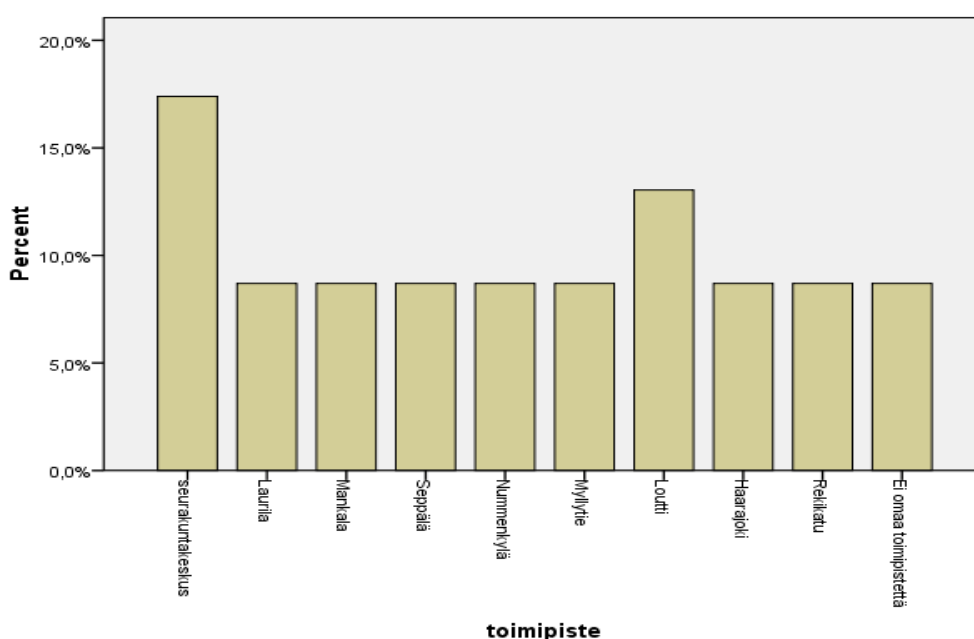
Luimme aineiston ensin huolellisesti läpi, jonka jälkeen järjestelimme vastauksista esiin tulleet teemat suuremmiksi teemakokonaisuuksiksi. Tämän jälkeen tulkitsimme vastaukset ja liitimme niihin teoreettisia kytkentöjä. Sen jälkeevalitsimme ne sitaatit, jotka antavat sisältöä esiin tulleille teemoille. Lopuksi olemme pohtineet avointen kysymysten vastauksia ja sieltä esiin tulleita haasteita ja kehittämiskohteita Järvenpään seurakunnan päiväkerhotyössä. (Eskola 2001, 141-153.)

6.1 Kasvatuskumppanuus työntekijöiden näkökulmasta

Kyselimme taustatietoina työntekijöiden toimipistettä, syntymävuotta, tutkintoa ja valmistumisvuotta. Jotkut työntekijöistä toimivat kahdessa toimipisteessä, mutta laitoimme heidät tilastoinnissa toimipisteeseen, jossa vastaajia oli vähemmän. Sijoitimme heidät näin, koska halusimme saada mahdollisimman kat-

tavan kokonaiskuvan eri toimipisteistä. Lisäksi oli työntekijöitä joilla ei ollut omaa toimipistettä. Heidät laitoimme kohtaan ”ei omaa toimipistettä”. Kysyimme vastaajien toimipistettä, koska halusimme saada alueelliset erot selville. Emme kuitenkaan voineet käyttää tätä vertailua opinnäytetyössämme, koska halusimme säilyttää vastaajien anonymiteetin. Laitoimme vastaajien toimipiste - taulukon näkyviin, koska halusimme lukijan saavan kokonaiskuvan sekä toimipisteistä että niiden vastaajien suhdeluvun verrattuna kokonaisvastausprosenttiin (Taulukko 1).

TAULUKKO 1. Työntekijöiden toimipisteiden jakautuminen.

Vastaajien ikä jakautui siten, että 73,9 % vastaajista oli syntynyt ennen 1970-lukua. Kuitenkin kyseiseen lastenohjaajan ammattiin suurin osa eli 69,5 % oli saanut koulutuksen vasta 1990-luvun jälkeen. Vastaajista 69,6 % oli koulutukseltaan lastenohjaajia. Muita koulutuksia olivat muun muassa lähihoitaja ja nuorisotyönohjaaja, jotka ovat lähialojen koulutuksia. Joukossa oli myös muutama muun koulutuksen omaava edustaja.

Yksi tutkimuskysymyksistämme oli tarvitsevatko työntekijät lisäkoulutusta liittyen kasvatuskumppanuuteen. Tätä kysymystä varten selvitimme työntekijöiltä ovatko he saaneet koulutusta liittyen kasvatuskumppanuuteen sekä lisäkoulutuksen

tarvetta. Suurin osa vastanneista eli noin 70 % oli saanut koulutusta liittyen kasvatuskumppanuuteen. Lisäkoulutusta koki tarvitsevansa vähän yli puolet. Vastaaajista 17,4 % jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Kysyimme työntekijöiltä, kuinka he määrittelevät kasvatuskumppanuuden. Kysymys oli asetettu muotoon, jossa piti jatkaa lausetta *Kasvatuskumppanuus mielestäni on*. Työntekijät määrittivät kasvatuskumppanuuden sisällöiksi erilaisia yhteistyön muotoja kuten, yhteistyön vanhempien kanssa, yhteisistä rajoista ja säännöistä sopimisen, keskustelun lasten asioista ja yhteistyön verkoston kanssa. Määritelmässä näkyi myös erilaisia auttamisen ja tuen muotoja, kuten perheen kasvatustyön tukeminen ja perheen auttaminen tai ohjaaminen avun saamiseksi. Myös lapsen auttaminen ja tukeminen, lapsen parhaaksi toimiminen sekä rinnalla kulkeminen oltiin määritelty sisältyvän kasvatuskumppanuuteen.

Kasvatuskumppanuutta ohjaaviin periaatteitteisiin sisältyviä teemoja löytyi määritelmistä kuuntelun, vuorovaikutuksen tai avoimen vuorovaikutuksen ja toisen hyväksymisen ja kunnioittamisen muodossa. Yksittäisiä vastauksia olivat yhdessä kasvattaminen, perheen ja lapsen erityistarpeiden huomioiminen, avoin puuttuminen, vastuunotto, luottamus työntekijään, perheiden tunteminen, lapsen kanssa toimiminen kerhossa ja kasvatuskumppanuus on tärkeää tai erittäin tärkeää.

”Kasvatuskumppanuus mielestäni on erittäin keskeinen ja tärkeä osa-alue työssäni, ilman sitä en voi toimia lapsen ja perheen tukena. Kasvatuskumppanuus on yhdessä toimimista, kuuntelemista, tukemista, auttamista ym. lapsen hyväksi sekä perheen avuksi.”

”Kasvatuskumppanuus mielestäni on keskustelua ja vierellä kulkemista, kuuntelemista.

Kasvatuskumppanuuden mahdollisuuksista kysyimme myös muodossa, jossa piti jatkaa lausetta *Näen kasvatuskumppanuuden mahdollisuutena koska*. Kasvatuskumppanuuden mahdollisuuksina työntekijät mainitsivat erilaisen osaamisen jakamisen kodin ja kerhon välillä. Kasvatuskumppanuuden mahdollisuuksina nähtiin myös perheen tukeminen ja auttaminen, yhdessä työskentely lap-

sen parhaaksi ja hyvä luottamussuhde vanhemman kanssa. Työntekijöiden vastauksien mukaan kasvatuskumppanuus luo mahdollisuuden lapsen ja perheiden hyvinvointiin vaikuttamiseen, lapsen huomioimiseen ja tämän kasvun ja kehityksen tukemiseen sekä turvalliseen kasvuympäristöön. Yksittäisiä vastauksia olivat yhteistyö antaa voimaa työskentelyyn, erilaisten perheiden rinnalla kulkeminen, vuorovaikutus lapsen lähipiiriin, työskentely 3–6-vuotiaiden kanssa, ohjaus verkostotukeen ja ammattiapuun, kuuntelu ja varhainen puuttuminen lapsen ongelmiin.

”Näen kasvatuskumppanuuden mahdollisuutena, koska yksin en pysty vaikuttamaan asioihin, saamaan näkökulmia, viemään asioita eteenpäin, toimimaan lapsen parhaaksi. Yhdessä on enemmän mahdollisuuksia toimia.”

”Näen kasvatuskumppanuuden mahdollisuutena, koska silloin voimme tukea lasta ja hänen perhettään erilaisissa elämäntilanteissa/vaiheissa. Opimme ymmärtämään lasta ja perhettä, kun tiedämme taustoja ja perheen näkemyksiä.”

Kysyimme kasvatuskumppanuudessa esiin tulevista haasteista kysymyksellä *Näen kasvatuskumppanuuden haasteena koska*. Kasvatuskumppanuuden haasteina työntekijät nimesivät perheiden ja lasten ongelmien paljouden ja vanhempien yhteistyöhaluttomuuden. Myös kasvatuksen näkemyserot työntekijöiden ja vanhempien välillä ja kasvatustietojen muuttuminen asettivat haasteita kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle. Vaikeiden asioiden esille ottaminen oli yksi keskeisimmistä haasteista avoimien kysymysten yhteydessä. Lisäksi haasteina työntekijät näkivät vanhempien neuvojen ja tuen tarpeen, sekä ajanpuutteen. Yksittäisiä vastauksia olivat myös perheiden tukiverkon puute, ympäristön vaikutukset, vanhempien kiireellisyys/väsymys, verkostotyön haastavuus, jatkuva ajan tasalla oleminen, työn fokuksen siirtyminen lapsesta koko perheeseen, ja perheiden ja lasten erilaisuus.

”Näen kasvatuskumppanuuden haasteena, koska tänä päivänä perheet tarvitsevat apua moninaisissa asioissa, katsomatta koulutukseen tai varallisuuteen. Meidän tulee aktiivisesti kouluttautua sekä pysyttävä arjen todellisuudessa, jotta pystymme huomioimaan ja havainnoimaan sekä auttamaan perheitä.”

”Näen kasvatuskumppanuuden haasteena, koska perheet ovat

nuoria. Kasvatus on erilaista nykyaikana. Mutta täytyy löytää kultainen keskitie. Se on itselleni myös kasvunpaikka.”

Kysyimme työntekijöiltä suljettujen kysymysten avulla, kuinka paljon kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita sisältyy heidän työhönsä. Kuunteleminen on yksi kasvatuskumppanuutta ohjaavista periaatteista. Tätä periaatetta haimme kysyessämme työntekijöiltä, kuinka paljon vanhemman kuunteleminen sisältyy heidän työhönsä. Lähes kaikki työntekijät kokivat kuuntelemisen sisältyvän työhönsä joko paljon tai erittäin paljon. Tässä kohdassa vastausten keskiluvuksi tuli likertin asteikolla 4,91. Kuunteleminen näyttäisi siis olevan tiivistä läsnä työntekijöiden arjessa. Myös muut periaatteet kuten luottamukselliset keskustelut vanhempien ja vanhempien valintojen kunnioittaminen olivat todella tärkeä osa työtä. Ne kuuluivat jokaisen lastenohjaajan mukaan työhön joko paljon tai erittäin paljon. Dialogisuutta vastaava käsite vastavuoroisuus, tässä tapauksessa työntekijän ja vanhemman välillä, oltiin nähty työntekijöiden vastauksissa oleellisesti työhön kuuluvaksi. Vastausten keskiluku oli likertin asteikolla 4,17.

Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on tunnistaa herkästi ja mahdollisimman varhain lapsen jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollinen tuen tarve ja luoda yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa yhteinen toimintastrategia lapsen tukemiseksi. Myös ongelmatilanteissa lapsen vanhempien ja henkilöstön väliselle yhteistyösuhteelle tulee luoda kasvatuskumppanuuden ilmapiiri. (Varttua 2005, 33.)

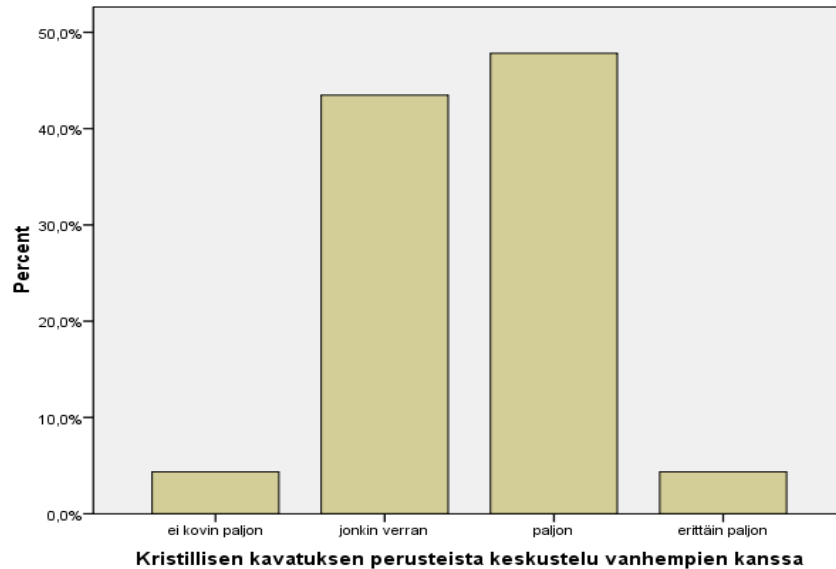
Selvitimme myös miten paljon erilaista tukemista ja kasvatuksen tukemista päiväkerho-ohjaajien työhön sisältyy. Perheen tukeminen kasvatustyössä nähtiin hyvin merkittäväksi. Lähes kaikki työntekijät kokivat sen kuuluvan työhönsä joko paljon tai erittäin paljon. Merkittävästi työhön kuuluvaksi nähtiin myös vanhemman rinnalle kasvattajana asettuminen, neuvon antaminen vanhemmille ja kasvatuksen kysymysten puheeksi ottaminen. Kriiseissä tukeminen nähtiin liittyvän työhön paljon tai jonkin verran. Vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen, joka nähtiin avointen vastausten kohdassa myös yhdeksi isoimmista haasteista, kuului työhön jonkin verran tai melko paljon. Työntekijöistä 65,2 % vastasi sen kuuluvan työhönsä paljon tai erittäin paljon.

Halusimme myös selvittää eri kulttuureista tulevien perheiden yleistyessä Suomessa, kuinka paljon työntekijät olivat kiinnostuneita ja valmiita paneutumaan lapsen erilaiseen kulttuuritaustaan. Vastausten perusteella työntekijät näkivät tämän kuuluvan työnkuvaansa joko jossain määrin tai paljon. Meitä kiinnosti myös, minkä verran lapsen kasvun tukeminen silloin, kun sille on erityistä tarvetta, nähtiin kuuluvan osaksi työtä. Paljon tai erittäin paljon vastasivat kaikki työntekijät.

Kirkko toteuttaa varhaiskasvatusta kaste- ja lähetyskäskyyn perustuvana kasteopetuksena (Vake 2008, 25). Kastaessa lapsen seurakunta sitoutuu tukemaan kastettua lasta, hänen vanhempiaan ja kummejaan kristillisessä kasvatuksessa (Vake 2008, 9). Tämä kastekumppanuus toimii pohjana kirkon kasvatuskumppanuudelle. Kasteopetus sisältyy seurakunnan päiväkerhojen päivittäiseen toimintaan. Halusimme selvittää miten paljon seuraavia kaste- ja kasvatuskumppanuuden osa-alueita sisältyy seurakunnan päiväkerhojen työntekijöiden työhön.

Selvitimme millä tavalla vanhempien näkemykset raamatun opettamisesta ja kristillisestä kasvatuksesta otetaan huomioon päiväkerhotyössä. Raamatun opettaminen lapsille vanhempien kanssa sovitulla tavalla kuului päiväkerhotyön arkeen noin 70 % mielestä joko paljon tai erittäin paljon. Kristillisen kasvatuksen perusteista keskustelu vanhempien kanssa koettiin sisältyvän työhön hie- man vähemmän, sillä paljon tai erittäin paljon työhön kuuluvaksi sen näki noin puolet vastaajista (Taulukko 2). Lapsen ohjaaminen kristillisyyteen koettiin erit- täin tärkeäksi osaksi työtä. Yli 80 % vastanneista vastasi tähän kohtaan joko paljon tai erittäin paljon.

TAULUKKO 2. Kristillisen kasvatuksen perusteista keskustelu vanhempien kanssa.

Kyselimme myös minkä verran työhön liittyy verkostotyötä sekä uusien työtapojen kehittämistä. Verkostoituminen sosiaali- kasvatusta- ja terveyspalveluiden kanssa lapsen ja perheen tukemiseksi nähtiin kuuluvan osaksi työtä paljon tai jossain määrin. Viranomaisverkostossa toimiminen ja yhteistyö lastensuojelun kanssa oli työntekijöiden mukaan hieman vähäisempää ja sen katsottiin kuuluvan työhön vain jossain määrin. Kahta edellä mainittua ei nähty kovinkaan suureksi osaksi työnkuvaa, mutta jonkin verran myös tämänkaltaista verkostotyötä on mukana päiväkerhotyössä. Uusien työtapojen kehittäminen yhteistyössä vanhempien kanssa puolestaan koettiin kuuluvan työhön jonkin verran tai melko vähän.

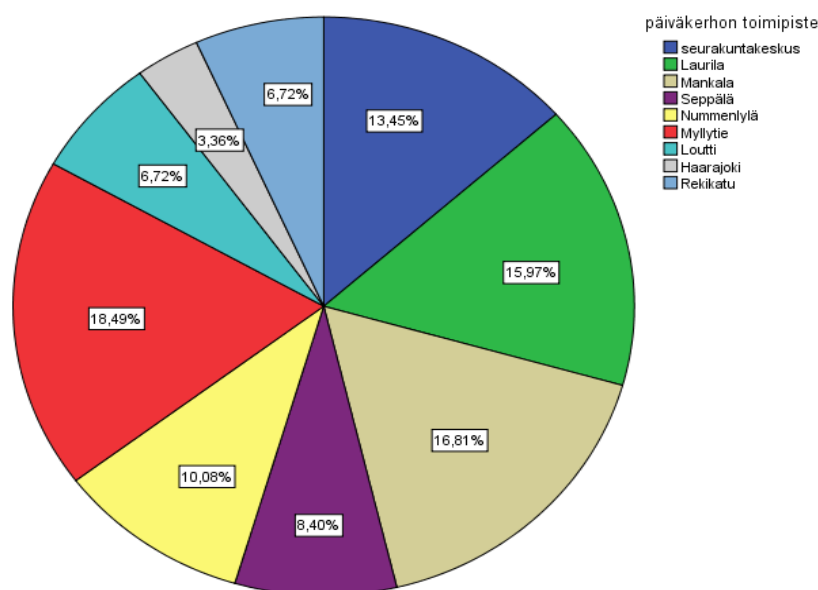
6.2 Kasvatuskumppanuuden toteutuminen vanhempien näkökulmasta

Pohdimme kuinka vanhemmat näkevät kasvatuskumppanuuden toteutuvan Järvenpään seurakunnan lastenohjaajien kanssa. Kysyimme vanhemmilta kuinka paljon heidän mielestään heidän mielipiteitään ja toiveitaan kuunnellaan erilaisissa kasvatuskumppanuuteen liittyvissä asioissa. Vastausten mittarina meillä oli käytössä sama likertin asteikko.

Taustatietoina kysyimme vanhemmilta heidän lapsensa päiväkerhotoimipistettä ja sitä kuuluvatko he kirkkoon. Näillä tiedoilla meidän oli tarkoitus selvittää löy-

tyykö selkeitä vastausjakaumaeroja eri toimipisteissä olevien tai kirkkoon kuuluvien ja kuulumattomien välillä. Alueelliset erot jätimme pois työntekijöiden vähäisen määrän vuoksi ja tästä johtuvan henkilöitymisvaaran vuoksi. Mitään suuria alueellisia eroja ei havaittu eri toimipisteiden välillä, mutta jonkinlaista hajontaa näkyi. Vastaajien eri toimipisteiden jakautumista kuvaa taulukko 3.

TAULUKKO 3. Vanhempien vastausten jakautuminen toimipaikoittain

Kirkkoon kuuluvia oli vastanneista vanhemmista 89,2 %. Molempiin taustatietoihin vastaamatta jätti 0,8 % kyselylomakkeen palauttaneista.

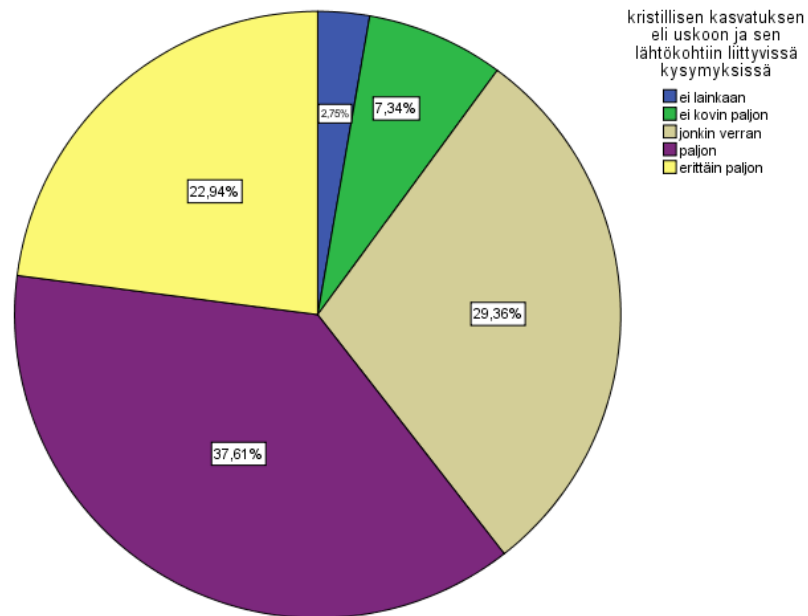
Halusimme tietää kuinka paljon vanhemmat kokevat, että heitä kuunnellaan eri kasvatuskumppanuuden osa-alueilla. Lapsen ohjaamiseen ja kasvatukseen liittyvissä asioissa vanhemmat olivat sitä mieltä, että heitä kuunnellaan paljon tai erittäin paljon. Myös lapsen erityistarpeiden huomioon ottamisessa vanhemmat vastasivat, että heitä kuunnellaan keskimäärin paljon.

Raamatun opettamiseen ja kristilliseen kasvatukseen eli uskoon ja sen lähtökohtiin liittyvissä kysymyksien vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia. Vaikka vanhemmat näissäkin kohdissa vastasivat heitä kuunneltavan jonkin verran tai paljon, näissä kuunteleminen oli kuitenkin vähäisempää kuin lapsen ohjaamiseen ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä tai lapsen erityistarpeiden

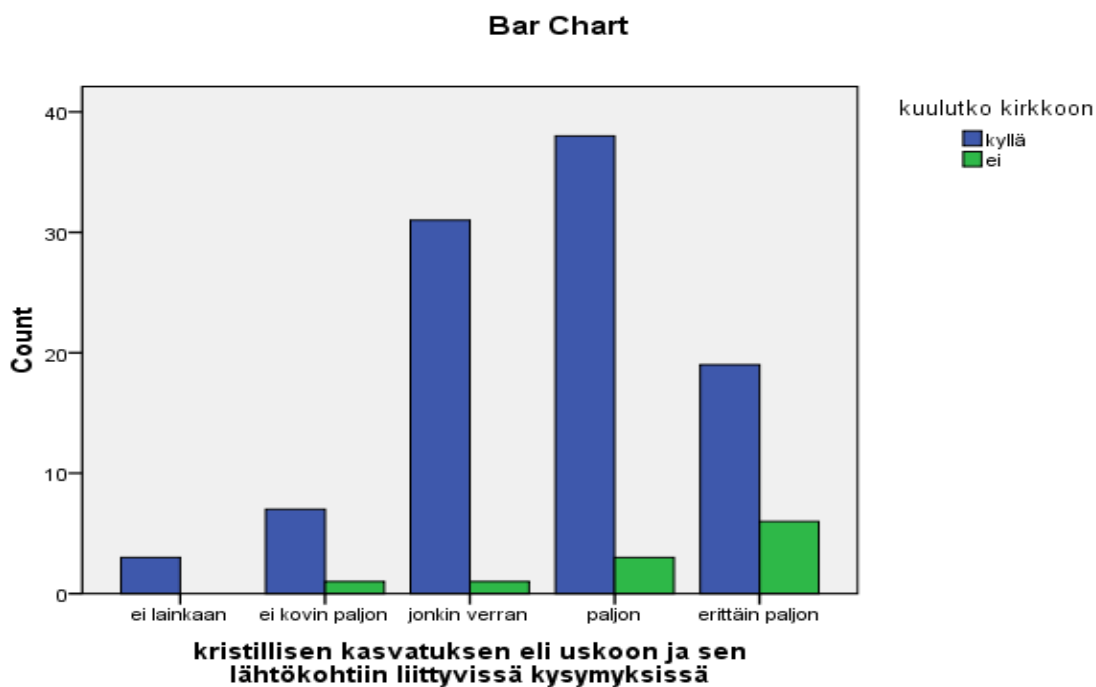
huomioon ottamisessa. Taulukko 4 kuvaa vanhempien vastausten jakautumista.

TAULUKKO 4 kuvaa, kuinka paljon vanhemmat tulevat kuulluksi kristilliseen kasvatukseen ja sen lähtökohtiin liittyvissä kysymyksissä.

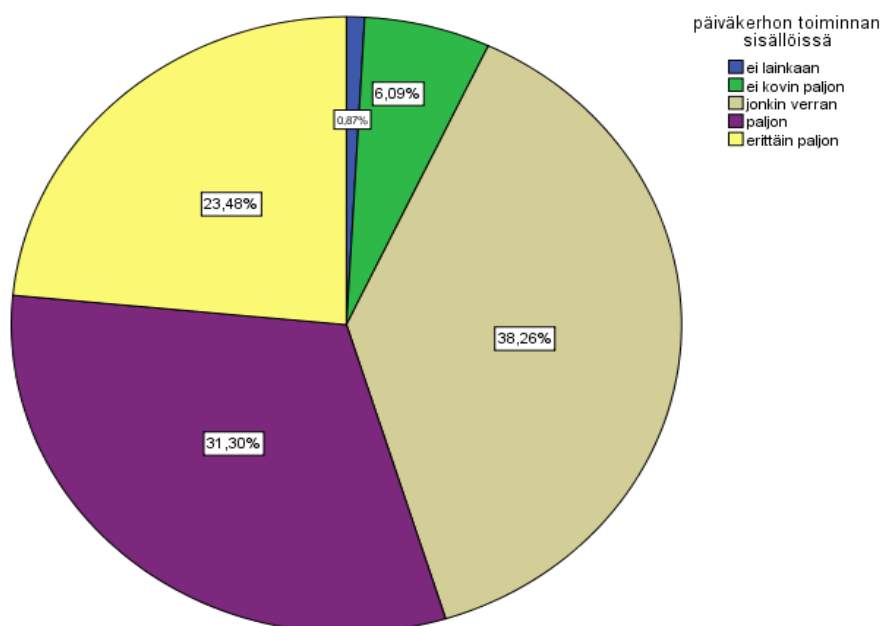
Halusimme vertailla kokevatko vanhemmat, jotka kuuluvat kirkkoon, että heitä kuunnellaan kristilliseen kasvatukseen liittyvissä asioissa joko enemmän tai vähemmän kuin kirkkoon kuulumattomia. Tästä syystä teimme ristiintaulukoinnin taustatiedoissa olevan kohdan, kuulutko kirkkoon ja kohdan, kuinka paljon vanhempien mielipiteitä kuunnellaan kristilliseen kasvatukseen eli uskon ja sen lähtökohtiin liittyvissä kysymyksissä, välillä. Tätä kuvaa taulukko 5.

TAULUKKO 5. kuuluuko kirkkoon suhteutettuna kuunnellaanko vanhempia kristilliseen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä.

Yhtenä Vaken päätavoitteista on vanhempien osallisuuden vahvistaminen kasvatustyössä sekä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (Vake 2008, 39). Päiväkerhon toiminnan sisällöissä vanhemmat kokivat heidän mielipiteitään ja toiveitaan kuunneltavan jonkin verran. Tätä kuvaa taulukko 6.

TAULUKKO 6. Kuinka paljon vanhempia kuunnellaan päiväkerhon toiminnan sisällöissä.

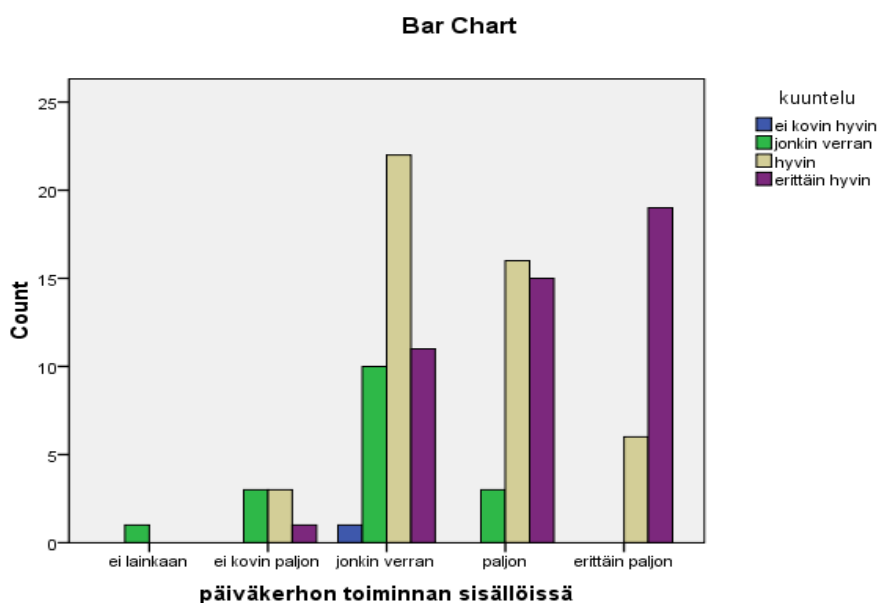
Kysyimme vanhemmilta miten yhteistyössä päiväkerhojen työntekijöiden kanssa toteutuvat seuraavat kasvatuskumppanuuden osa-alueet. Kasvatuskumppanuutta ohjaavia periaatteita kyseltäessä vanhemmat vastasivat, että yhteistyössä toteutuu hyvin kuuntelu, kohtaaminen ja vastavuoroisuus. Näistä vastauksista suurin osa jaottui kohtiin hyvin tai erittäin hyvin. Vastaukset vastaavat hyvin työntekijöiden näkemyksiä näiden samojen kasvatuskumppanuuden osa-alueiden toteutumisesta.

Yhteistyössä esiin tuleva kriisitilanteiden kohtaaminen nähtiin toteutuvan jonkin verran tai hyvin. Hyvin tai erittäin hyvin vastasi 60 % vanhemmista. Tähän kysymykseen jätti vastaamatta 17,5 % kyselylomakkeen palauttaneista. Juuri tässä kysymyksessä vastauksiin on todennäköisesti vaikuttanut se seikka, että vastauslomakkeessa ei ollut, en tiedä tai en ole joutunut tilanteeseen vastausvaihtoehtoa. Lapsen erityistarpeiden huomioiminen oli toteutunut vanhempien mielestä keskimääräisesti hyvin. Tämä vastaus on hyvin samansuuntainen kuin kysymys kuinka paljon vanhemman mielipidettä kuunnellaan lapsen erityistar-

peiden huomioonottamisessa.

Halusimme vertailla kohtia yhteistyössä toteutuu kuunteleminen ja miten vanhempien mielipiteitä kuunnellaan päiväkerhon toiminnan sisältöön liittyvissä asioissa. Tämän vertailun teimme, koska vanhemmat kokivat, että heitä kuunnellaan hyvin, mutta päiväkerhon sisältöön liittyvissä asioissa he eivät tule kuuluksi niin hyvin. Tätä kuvaa taulukko 7.

TAULUKKO 7. Kuuntelu suhteutettuna siihen miten vanhempia kuunnellaan päiväkerhon toiminnan sisällöissä.

Halusimme selvittää kuinka paljon vanhemmat kokevat saavansa tukea kasvatuskumppanuuden eri osa-alueilla. Vastausten mukaan tukea oli riittävästi saatavilla erilaisiin kasvatukseen ja kristinuskoon liittyvissä kysymyksissä. Vanhempien vastausten mukaan riittävästi tukea saatiin myös lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Riittävää tukea saatiin myös tilanteissa, joissa tarvitsee tehdä yhteistyötä muiden yhteistyötahojen kanssa, sekä erilaisissa kriisitilanteissa.

7 TULOSTEN ANALYYSI

Työntekijöiden vastauksia analysoitaessa totesimme että, vastauksissa oli eroavaisuuksia eri työntekijöiden välillä. Vastausten pohjalta voimme todeta, että Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa on pääpiirteissään ymmärretty niitä mahdollisuuksia, joita toimiva kasvatuskumppanuus tuo tullessaan. Osa työntekijöistä oli nähnyt kasvatuskumppanuuden mahdollisuutena ammatilliseen kehittymiseen sekä lapsen kasvun kokonaisvaltaiseen tukemiseen. Hyvä vuoro-vaikutus antaa työntekijöille ymmärrystä lapsen ja perheen tilanteesta ja sitä kautta välineitä tukea lasta ja perhettä heidän tarvitsemallaan tavalla. Perheen ja työntekijöiden erilaisen osaamisen ja voimavarojen hyödyntäminen käytännön työssä nähtiin toisaalta mahdollisuutena ja toisaalta haasteena työlle. Työntekijöiden vastauksista välittyi, että kiinnostusta kasvatuskumppanuutta ja sen eteenpäin kehittämistä kohtaan löytyi. Kuitenkin noin puolet vastaajista koki tarvitsevansa aiheesta vielä lisäkoulutusta, joten tämän järjestäminen Järvenpään seurakunnan taholta voisi vielä syventää työntekijöiden osaamista. Perheiden ongelmien paljous sekä tukiverkoston puute nähtiin myös haasteena työlle, etenkin aikaresurssien puutteen vuoksi. Myös vanhempien yhteistyöhaluttomuus nähtiin esteeksi kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle. Tästä voimme päätellä, että työntekijät kaipaivat lisää perhetyön koulutusta sekä lisäresursseja perhetyön toteuttamiselle.

Kristilliseen uskoon ja Raamatun opettamiseen liittyvät asiat näyttäytyivät avoimien vastausten yhteydessä hyvin vähän. Ainoastaan yhdessä vastauksessa oltiin esiintuotu kristillisten arvojen antaminen osana kasvatuskumppanuutta. Vanhemmille esitettyjen kysymysten perusteella saimme kokonaiskuvan siitä, että Kristilliseen uskoon ja Raamatun opettamiseen liittyvissä asioissa vanhemmat kokivat, että heitä kuunnellaan jonkun verran tai paljon, mutta vastaukset jäivät selkeästi muissa asioissa kuuntelun taakse. Kuitenkin vanhemmat kokivat saavansa tarvittaessa tukea kristinuskoon ja raamattuun liittyvissä kysymyksissä. Myös työntekijöiden kysymyksistä selvisi, etteivät nämä osa-alueet kuuluneet työn sisältöihin yhtä suurena määrinä, kun muut kasvatuskumppanuuden sisällöt. Myös työntekijöiden vastausten mukaisesti päiväkerhotyön si-

sällöistä keskustelu ja uusien työtapojen kehittäminen vanhempien kanssa, ei kuulunut työnkuvaan samassa määrin kuin useat muut ulottuvuudet.

Työntekijöiden avoimissa kysymyksissä mainitsevat haasteet, kuten vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen tai perheiden ja lasten ongelmien paljous, sisältyivät työhön ainakin jossain määrin. Tässä kohdassa olemme peilanneet vastauksia suljetuissa kysymyksissä olleiden kohtien, kuinka paljon työhön sisältyy vaikeiden asioiden puheeksi ottamista, kriiseissä tukemista, yhteistyötä lastensuojelun kanssa ja lapsen kasvun tukemista silloin kun sille on erityistä tarvetta, kautta. Huomasimme, että edellä mainittuja asioita, jotka työntekijät näkivät haasteellisiksi, sisältyi työhön jossain määrin tai ajoittain paljon. Tämä muodostaa suuren haasteen päiväkerhojen työntekijöille, johon he tarvitsisivat lisätukea Järvenpään seurakunnan taholta.

Työntekijöiden suljetut kysymykset toivat meille näkökulman siitä, miten paljon kasvatuskumppanuuden eri osa-alueet sisältyvät lastenohjaajien työhön. Kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden nähtiin kuuluvan työhön oleellisesti. Lastenohjaajat vastaisivat kuuntelemisen, vastavuoroisuuden, kunnioituksen ja luottamuksellisuuden sisältyvän oleellisesti jokapäiväiseen työhönsä. Peilatesamme vastauksia avoimien kysymysten kautta saamiimme tuloksiin, voimme todeta, että vaikka näitä osa-alueita sisältyy työhön hyvin paljon, niitä ei koettu kovinkaan haasteellisiksi. Sen sijaan kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukainen yhteistyö vanhempien kanssa nähtiin takaavan hyvä kasvuympäristö lapselle ja tukevan tämän kasvua ja kehitystä. Joitain vastauksia lukuun ottamatta, työntekijät olivat sitä mieltä, että vanhempien ja työntekijöiden jakama erilainen osaaminen tukee kokonaisvaltaisesti lapsen kasvua ja kehitystä.

Vanhempien kysymyksistä tuli ilmi hyvin samankaltaisia vastauksia kuin työntekijöiden kysymyksistä. Vahvuuksiksi yhteistyössä koettiin luottamus, kuunteleminen, vastavuoroisuus ja kunnioitus eli kasvatuskumppanuutta ohjaavat keskeiset periaatteet. Myös lapsen erityistarpeiden ja erilaisten lähtökohtien huomiointi toteutuivat yhteistyössä hyvin. Voimme vastausten perusteella todeta, että kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet ovat ymmärretty ja sisäistetty Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa.

Haasteelliseksi osuudeksi jäi vanhempien kuunteleminen varsinaisissa toiminnan sisällöissä sekä päiväkerhotoiminnan sisältöihin että kristilliseen kasvatukseen ja raamatun opettamiseen liittyvissä kysymyksissä. Nämä osa-alueet toimivat jossain määrin, mutta kehittämiskohtia löytyy vielä. Myös vaikeiden asioiden esille ottamisen haaste näkyi vanhempien vastauksissa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyömme aihe on työelämälähtöinen. Aiheemme on ajankohtainen seurakuntien ottaessa käyttöön kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirjan. Tämän tutkimuksen pohjalta Järvenpään seurakunta saa kattavan kuvan kasvatuskumppanuuden tämän hetkisestä tilasta ja sen kehittämismahdollisuuksista.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kartoittaa vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta. Koimme opinnäytetyömme varsin kattavaksi, koska se käsittää molempien osapuolien eli sekä työntekijöiden että vanhempien näkemykset aiheesta. Etenkin Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa työskentelevien lastenohjaajien osalta aihe tuli kartoittua hyvin, sillä vastausprosentti oli 100. Vanhempien vastauksia saimme takaisin noin puolet lähettämästämme määrästä ja näin ollen tutkimustemme tulokset ovat suuntaa antavia.

Työntekijöiden kohdalla suljetut kysymykset osoittivat kasvatuskumppanuuden eri osa-alueiden olevan merkittävä osa lastenohjaajien työtä. Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet kuuluvat merkittävässä osassa päiväkerhojen työntekijöiden työn sisältöön. Myös perheen tukeminen kasvatustyössä ja lapsen kasvun tukeminen silloin, kun sille on erityistä tarvetta, olivat työhön sisältyviä tärkeitä osa-alueita. Kristillinen kasvatus ja Raamatun opettaminen puolestaan nähtiin kuuluvan työhön hieman vähemmän merkityksellisenä osa-alueena. Vaikeiden asioiden puheeksi ottamisen työntekijät kokivat haasteelliseksi ja jonkin verran työhönsä kuuluvaksi. Verkostoyhteistyötä ja yhteistyötä lastensuojelun kanssa tehtiin jonkun verran, mutta tätä työntekijät eivät nähneet erityisesti haasteena. Myös päiväkerhotyön sisällöistä keskustelu ja niiden kehittäminen ovat kohtia, joissa yhteistyön kehittäminen on ajankohtaista.

Hieman yllätyksenä meille tuli se, etteivät työntekijät kasvatuskumppanuuden määritelmissään tuoneet esiin kasvatuskumppanuuden ja kastekumppanuuden yhtälöä. Vakessa tämä näiden kahden kumppanuuden rinnakkaisuus ja lomit-

tuminen oli selkeänä tavoitteena, mutta työntekijät tätä näkemystä ei ainakaan vielä meidän tutkimuksemme aikana olleet sisäistäneet. Sen sijaan Vasun esille tuomat kasvatuskumppanuuteen liittyvät tavoitteet olivat selkeästi nähtävissä päiväkerhotyössä.

Avoimet kysymykset antoivat sisältöä niihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin joita kasvatuskumppanuus Järvenpään seurakunnan päiväkerhotyöntekijöille asettaa. Yhteenvetona työntekijöiden vastauksista voimme tuoda esiin lasten ja perheiden ongelmien paljouden ja monimuotoisuuden. Aiemmin vain lasten kanssa pääasiallisesti tehtyyn työhön on tullut uutena ulottuvuutena perheiden kanssa tehtävä työ. Tällä alueella työntekijöiden resurssit eivät välttämättä ole ajan tasalla ja siihen tarvitaan lisäkoulutusta ja tukea, jotta perheiden kanssa tehtävä työ saataisiin toimivaksi. Myös vaikeiden asioiden esille ottaminen ja vanhempien yhteistyöhaluttomuus olivat työntekijöille haasteellisia asioita. Näissä haasteissa jää myös pohdittavaksi millä tavalla työntekijöitä voisi tukea yhteistyön lisäämiseen ja helpottumiseen.

Vanhempien vastausten osalta voidaan vetää se johtopäätös, että kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen Järvenpään seurakunnan päiväkerhoissa ollaan pääosin tyytyväisiä. Vanhemmat kokivat että heitä kuunnellaan lasten kasvatukseen ja ohjaamiseen liittyvissä asioissa pääasiallisesti hyvin. Päiväkerhon sisältöihin liittyvissä asioissa vastauksissa oli hieman enemmän hajontaa. Pohdimme, että osa vanhemmista saattaa ajatella työn sisältöjen kuuluvan olennaisesti työntekijälle, koska hänellä on ammatin kautta tuleva tietotaito sisältöjen hallintaan. Vanhempien vastauksista selvisi myös, että he saavat tarvittaessa tukea päiväkerhojen työntekijöiltä. Yhteistyössä vanhempien ja työntekijöiden välillä tasavertaisuus, luottamuksellisuus ja keskinäinen kunnioitus nähtiin vanhempien mielestä toteutuvan hyvin. Hieman tätä heikommin nähtiin toteutuvan lapsen erityistarpeiden huomioiminen ja kriisitilanteiden kohtaaminen, jotka kuitenkin vanhempien mukaan toteutuivat tyydyttävästi. Näissä vastauksissa saattaa myös näkyä en tiedä - tai en ole kokenut tilannetta aikaisemmin -kohtien puute.

8.1 Ammatillinen kehittyminen

Ammatillisesti tutkimuksen tekeminen on lisännyt tietotaitopääomaamme useilla osa-alueilla. Opinnäytetyöprosessimme kautta olemme saaneet syvennettyä jo olemassa olevaa tietoa kasvatuskumppanuudesta ja sen tarpeellisuudesta työskenneltäessä lapsiperheiden kanssa. Ennen tutkimuksemme toteuttamista kasvatuskumppanuus käsitteenä oli meille hyvin pinnallinen ja sekava. Tutkimuksemme myötä meille selvisi, että kasvatuskumppanuus ei ole vain ideaalitoimintamalli, vaan se on tarpeellinen lähtökohta ihmisten kanssa tehtävälle työlle. Olemme myös huomanneet, että kasvatuskumppanuuden periaatteita on mahdollista soveltaa myös muihin sosionomin työkenttiin kuin varhaiskasvatuksen osa-alueelle. Näitä periaatteita voi hyvin soveltaa toimittaessa vanhusten, vammaisten, mielenterveysongelmaisten ja päihdeongelmaisten sekä heidän omaistensa kanssa. Myös muut lapsiperheiden kanssa toimivat tahot kuten koulu, lastensuojelu ja nuorisotoimi hyötyisivät näistä periaatteista.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen on antanut meille valmiudet tehdä tutkimus jolla pystytään kartoittamaan suurten joukkojen näkemystä jostakin asiasta, tässä tapauksessa kasvatuskumppanuudesta. Saimme myös välineitä käsitellä suuria vastausmääriä ja analysoida niitä. Tässä tapauksessa välineenämme toimi SPSS -ohjelma. Saimme myös valmiuksia kvalitatiivisten menetelmien käyttöön, koska osa aineistostamme koostui avoimista kysymyksistä.

8.2 Kehittämisehdotuksia Järvenpään seurakunnan päiväkerhoille

Tutkimuksestamme tuli esille lisäkoulutuksen tarve koskien kasvatuskumppanuutta. Työntekijät kokivat kasvatuskumppanuuden niin merkittäväksi osaksi työtänsä, että vaikka suurin osa oli jo saanut aiheesta koulutusta, yli puolet halusivat aiheesta vielä lisäkoulutusta. Etenkin vanhempien kohtaamiseen, vaikeiden asioiden esille ottamiseen ja perheen tukemiseen olisi hyvä saada lisäkoulutusta ja tukea työn toteuttamiseksi. Osalla työntekijöistä oli vaikeuksia hahmottaa koko kasvatuskumppanuus käsitettä, joten yhtenä ongelmana on, että miten toteuttaa kasvatuskumppanuutta, jos ei edes sisäistetä mitä käsite tarkoittaa.

taa. Yhtenä mahdollisuutena näemme myös tulevaisuudessa päiväkerhotyön ja perhetyön yhteistyön kartoittamisen ja lisäämisen, koska myös perhetyöntekijöillä on olennaista osaamista kasvatuskumppanuuden osalta. Tämä voisi vastata siihen tarpeeseen joka työntekijöiden vastauksista perhetyön haastavuudesta tuli esille. Myös esimiehen tuki vaikeiden asioiden esille ottamisessa voisi lisätä työntekijöiden rohkeutta tarttua näihin haasteisiin.

Jatkossa olisi tärkeää saada vanhemmat motivoitumaan yhteistyöstä ja ottaa heitä enemmän mukaan varsinaisen toiminnan suunnitteluun. Tämä oli kysymyksissämme se osa-alue, jossa vanhempia kuunneltiin vähiten niin työntekijöiden kuin vanhempien näkökulmasta. Vanhemmilla saattaa olla se mielikuva, että työntekijät hallitsevat nämä osa-alueet heitä paremmin, eivätkä sitä kautta osaa vaatia yhteistyötä myös tällä alueella.

Tutkimuskysymyksiimme viitaten voimme todeta vanhempien ja työntekijöiden näkevän kasvatuskumppanuutta ohjaavien periaatteiden toteutuvan päiväkerhotyössä. Edellä on mainittu niitä kasvatuskumppanuuden osa-alueita, joilla kehittämisen varaa vielä on. Yhteistyön vanhemmat kokivat päiväkerhon kanssa olevan riittävää. Työntekijät tarvitsevat lisäkoulutusta ja tukea kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen. Myös lisäresursseja perheen kanssa tehtävälle työlle olisi saatava jatkossa .

Jatkotutkimusaiheita voisivat olla syventävä kvalitatiivinen tutkimus kasvatuskumppanuudesta Järvenpään seurakunnassa. Tämä voisi antaa vielä arvokasta lisätietoa aiheesta. Myös uusintatutkimus, kun kirkon varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja on ollut käytössä jo joitakin vuosia, voisi olla tarpeen, jotta nähtäisiin mihin suuntaan kasvatuskumppanuus on lähtenyt kehittymään. Myös kehittämisshanke aiheena näkisimme muun muassa päiväkerhotyön ja perhetyön yhteistyön kehittämisen.

LÄHTEET

Alopaeus-Karhunen, Pirkko & Wennermark, Pirjo-Liisa. Evankelisluterilisen kirkon lapsityön historia. Teoksessa Heinonen, Leena & Luodeslampi, Juha & Salmensaari, Leena (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Alasuutari, Maarit 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Karila, Kirsti & Alasuutari, Maarit & Hännikäinen, Maritta & Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Finlex 1. Päivähoitolaki i.a. Viitattu 14.9.2009
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1973/19730036>

Finlex2. Lastensuojelulaki i.a. Viitattu 14.9.2009
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417>

Järvenpään seurakunta 2007. Toimintakertomus ja tilinpäätös. Tasekirja. Paperiversio löytyy seurakunnasta ja tutkimuksen tekijöiltä.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Helsinki: Stakes

Kirkon tiedotuskeskus 2008. Kirkon strategia 2015: Kirkosta halutaan osallisuuden yhteisö. Viitattu 12.11.2008.

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/5F864C0A4BA14FA9C22573D7004C3AA7?OpenDocument&lang=FI>

Kirkon tiedotuskeskus 2008. Viitattu: 26.5.2009

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/7C80ADCADFD1BB27C22574F2003443D8?OpenDocument&lang=FI>

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia 2010. Viitattu: 12.11.2008

http://www.evl.fi/pdf/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf

Luumi, Pertti 2001. Children's Day Clubs in the Church of Finland. Viitattu: 26.5.2009

http://www.evl.fi/english/church_for_the_people/luumi.htm

Evangelisluterilainen kirkko. Strategia 2015. Viitattu: 20.4.2009.

www.evl.fi/seurakuntarakenne/strategia2015.html

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, Kirsti & Alasuutari, Maarit & Hännikäinen, Maritta & Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatustuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Karila, Kirsti & Alasuutari, Maarit & Hännikäinen, Maritta & Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) 2006. Kasvatustuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Korhonen, Merja 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Karila, Kirsti & Alasuutari, Maarit & Hännikäinen, Maritta & Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatustuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Kuusjärvi, Henna & Pyykönen, Tanja 2008. Kasvatuskumppanuus päiväkerhoyössä - kartoitus kasvatuskumppanuudesta Hyvinkään seurakun-

nan lastenohjaajille. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki.

Könönen, Kirsi 2007. Pro gradu -tutkielma. Kumppanuus on tiiviimpää kuin yhteistyö - vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Helsingin yliopisto.

Leino, Anna 2006. Pro gradu -tutkielma. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa - Vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Helsingin yliopisto.

Metsämuuronen, Jari 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. Helsinki: Methelp International Ky.

Moilanen, Pentti & Rähä, Pekka 2007. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II - Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Aalto-la, Juhani & Valli, Raine (toim.) PS-Kustannus: Jyväskylä.

Seikola, Henriikka 2008. Tavoitteena kasvatuskumppanuus - vanhempien mielipide yhteistyöstä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki.

Tilastokeskus i.a. Verkkokoulu. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 24.9.2009.

<http://www.stat.fi/tup/verkkokoulu/data/tt/01/04/index.html>

Vake 2008. Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja 2008. Kirkon kasvatusta ja nuorisotyö. Viitattu 12.11.2008

http://www.evl-skl.fi/files/346/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf

Varttua 2005. Vasu-asiakirja. Viitattu 12.11.2008

http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/Vasu/vasu_asiakirja.htm

LIITE 1: Kysymyslomake työntekijöille

TAUSTATIEDOT

Päiväkerhotoimipiste: _____

Syntymävuosi: _____

Valmistumisvuosi ja koulutus: _____

_____

1 Kasvatuskumppanuus mielestäni on _____

_____

2 Näen kasvatuskumppanuuden mahdollisuutena, koska _____

_____

3 Näen kasvatuskumppanuuden haasteena, koska _____

_____

4 Olen saanut koulutusta liittyen kasvatuskumppanuuteen 1 Kyllä 2 En**5 Tarvitsen lisäkoulutusta liittyen kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen**

1 Kyllä 2 En

6 Kasvatuskumppanuus ulottuu moniin osa-alueisiin. Missä määrin seuraavia ulottuvuuksia sisältyy työhösi? Taulukossa on joitain kasvatuskumppanuuden osa-alueita ja lisäksi vapaa tila itsellesi tärkeäksi kokemalle asialle. Laita rasti siihen kohtaan kuinka paljon koet osa-alueen olevan osa työtäsi.

	1. erittäin paljon	2. paljon	3. jonkin verran	4.ei kovin paljon	5.ei lainkaan
vanhemman kuunteleminen					
Raamatun opettaminen lapselle vanhempien kanssa sovitulla tavalla					
Kristillisen kasvatuksen perusteista keskustelu vanhempien kanssa					
Neuvojen antaminen vanhemmille					
Luottamukselliset keskustelut vanhempien kanssa					
perheen tukeminen kasvatustyössä					
Lapsen ohjaaminen kristillisyyteen					
Vanhemman rinnalle kasvattajana asettautuminen					
Verkostoituminen sosiaali-, kasvat- ja terveyspalveluiden kanssa lapsen ja perheen tukemiseksi					
Kasvatuksen kysymysten puheeksi ottaminen vanhempien kanssa					
Vanhempien valintojen kunnioittaminen					
Kiinnostus ja paneutuminen lapsen erilaiseen kulttuuritaustaan					
Lapsen kasvun tukeminen silloin, kun siihen on erityistä tarvetta					
Uusien työtapojen kehittäminen yhteistyössä vanhempien kanssa					
Vastavuoroisuus					
Viranomaisverkostossa toimiminen					
Kriiseissä tukeminen					
Vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen					
Yhteistyö lastensuojelun kanssa					
Muuta, Mitä?					

LIITE 2: Kysymyslomake vanhemmille

TAUSTATIEDOT

Päiväkerhotoimipiste: _____

Syntymävuosi: _____

Kuulun evankelisluterilaiseen kirkkoon: Kyllä Ei

**Rastita vaihtoehto, joka vastaa parhaiten näkemyksiäsi kasvatusyh-
teistyöstä päiväkerhon henkilökunnan kanssa.****Mielipiteitäni ja toiveitani kuunnellaan.....**

	1. erit- tään pal- jon	2. pal- jon	3. jon- kin verran	4.ei ko- vin pal- jon	5.ei lain- kaan
Lapsen ohjaamiseen ja kasvatukseen liittyvissä asioissa					
Kristillisen kasvatuksen eli us- koon ja sen lähtökohtiin liitty- vissä kysymyksissä					
Raamatun opettamiseen liitty- vissä kysymyksissä					
Lapseni erityistarpeiden huomi- oon ottamisessa					
Päiväkerhon toiminnan sisällöis- sä					

Tarvittaessa saan tukea seuraavissa asioissa....

	1. erittäin hyvin	2. riittä- västi	3. jonkin verran	4. en kovin hyvin	5. en lain- kaan
Lapsen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä					
Kristinuskoon tai raamattuun liittyvissä kysymyksissä					
Tilanteissa, joissa tarvitsee tehdä yhteistyötä muiden yhteistyötahojen kanssa					
Erilaisissa kriisitilanteissa					

Yhteistyössä päiväkerhon työntekijöiden kanssa toteutuu...

	1. erittäin hyvin	2. hyvin	3. jonkin verran	4.ei kovin hyvin	5.ei lainkaan
Luottamuksellisuus					
Tasavertaisuus					
Kunnioitus					
Vaikeiden asioiden esille ottaminen					
Lapsen erilaisten lähtökohtien huomioiminen					
Kuuntelu					
Kohtaaminen					
Vastavuoroisuus					
Kriisitilanteiden kohtaaminen					
Lapsen erityistarpeiden huomioiminen					
Muu mikä? _____					

Kiitos vastauksestasi

LIITE 3: Saatekirje vanhemmille

HEI JÄRVENPÄÄN SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOJEN VANHEMMAT!

Olemme sosionomiopiskelijoita, joista toinen tulee valmistumaan myös kirkon nuorisotyöntekijäksi. Teemme opinnäytetyötämme aiheesta Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Järvenpään seurakunnan päiväkerhotyössä.

Kasvatuskumppanuus tässä tutkimuksessa tarkoittaa yksinkertaistetusti työntekijöiden ja teidän eli lasten vanhempien välistä yhteistyötä, jota ohjaa kuuntelemisen, kunnioituksen, dialogisuuden ja luottamuksellisuuden periaatteet.

Aiheeseen saimme Seurakuntien Lapsityön Keskukselta, joka on yhteistyökumppanimme Järvenpään seurakunnan ohella tutkimuksessamme. Tutkimuksemme tarkoitus on kartoittaa työntekijöiden ja vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta seurakunnan päiväkerhotyössä.

Kysymykset ovat taulukkokysymyksiä, jossa asteikolla 1-5 valitaan eniten itselleen sopiva vastausvaihtoehto.

Käsitlemme kysymyslomakkeet luottamuksellisesti. Kysymyslomakkeeseen vastataan nimettömästi. Taustatiedot kuten päiväkerhotoimipiste jäävät ainoastaan opinnäytetyöntekijöiden tietoon. Kysymyslomakkeet hävitetään opinnäytetyömme valmistuttua. Toivomme teidän vastaavan kysymyksiin oman näkemyksenne mukaan, jolloin saamme kartoitettua kasvatuskumppanuudesta esille nousevia näkemyksiä ja haasteita. Olemme saaneet tutkimuksellemme sen edellyttämän tutkimusluvan.

Jos teillä on kysymyksiä koskien opinnäytetyötämme, vastaamme mielellämme niihin sähköpostin välityksellä.

Pyydämme teitä palauttamaan kysymyslomakkeen suljetussa kirjekuoresa päiväkerhotoimipisteeseen 30.1.2009.

Toivomme, että mahdollisimman moni palauttaisi täytetyn lomakkeen, jotta Järvenpään seurakunta voisi hyödyntää tutkimustuloksia kehittääkseen toimintaansa.

Kiittäen: Päivi Klemetti & Roosa Nyberg

paivi.klemetti@student.diak.fi

roosa.nyberg@student.diak.fi